

ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ • ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016
Τ.Θ. 1308, Τ.Κ. 380 01 ΒΟΛΟΣ, ΤΗΛ.: 24210 93502, 24210 93510, FAX: 24210 67903

ΚΩΔΙΚΟΣ: 2369

"ΑΝΤΙΚΡΙΖΟΥΜΕ ΤΟ ΘΕΙΟ ΒΡΕΦΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΠΕΙΡΗ ΑΓΑΠΗ"

ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ & ΑΛΜΥΡΟΥ κ. ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ 2016

Aξιωνόμαστε καί φέτος νά δεχτοῦμε πάν εξ ούρανῶν ἐπίσκεψη τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἀδυνατεῖ νά χωρέσει τό μυστήριο τῆς ἐνανθρωπίσεως, ἡ καρδιά μας ὅμως γίνεται ὁ κῶρος συνάντησης τῆς ἀϊδίου θεότητας μέ πάν φθαρτή καί ταλαιπωρημένη ἀνθρώπινη φύση μας. Αὐτή ἡ πλησμονή τῆς χάριτος συμπαρασύρει ὅλη πάν καθημερινότητά μας καί μεταβάλλει τίς μέρες αὐτές σέ περίοδο ἀνακαίνιστης, λυτρωτικῆς ἀφέσεως καί συμφιλίωσης μέ τούς ἀδελφούς μας.

Ἡ δυσκολία καί ἡ ἀβεβαιότητα, ὅμως, τοῦ καιροῦ πού ζοῦμε, μᾶς καλοῦν νά ἀναζητήσουμε μέ ἐπιμονή καί βαθιά πίστη τό βαθύτερο νόημα τῆς ἔναρξης τοῦ σχεδίου τῆς Θείας Οἰκονομίας, ὅπως χαρακτηρίζουν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας τά Χριστούγεννα. Ἡ στενωπός, πάν όποια διανύουμε, μπορεῖ νά ἀποτελέσει ἀφορμή, ὡστε, νά ἐκτιμήσουμε πληρέστερα τόν θησαυρό τῆς ἐλπίδας, τόν όποιο ἀπολαμβάνουμε κι ἐφέτος. Πρόκειται γιά δῶρο, πού δυστυχῶς στεροῦνται ἐκατομμύρια συνανθρώπων μας, καθώς οἱ κάθε εἴδους ἀντιξόπτεις συνοδεύονται πλέον ἀπό τόν μεγαλύτερο κίνδυνο κάθε ψυχῆς καί κάθε κοινωνίας: πάν ἀπελπισία. Εἶναι στιγμές, πού ὅλα δείχνουν πώς ὁ γηρασμένος κόσμος μας δέν ἔχει πλέον ὄδο ἐπιστροφῆς. Βρισκόμαστε, λοιπόν, μπροστά σέ ἓνα ἀναπόφευκτο τέλος;

Ἡ ἀπάντηση βρίσκεται κρυμμένη στά πρῶτα κεφάλαια τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ὁ ἀνθρωπος, ἀφοῦ ἐγκατέλειψε πάν κατά χάριν Θεοῦ θέωστη μέσω τῆς ἀγαπητικῆς σχέσης μαζί Του, ἐπιλέγει τόν δρόμο τῆς αὐτοθέωσης, ἀναγορεύοντας τόν ἑαυτό του σέ κατά φαντασία κυρίαρχο τοῦ κόσμου καί ρυθμιστή τῆς ζωῆς, σύμφωνα μέ πάν ἀπλοστία καί τά πάθη του.

Εἶμαστε ὅλοι ἀπόγονοι τοῦ παλαιοῦ πεσμένου Ἀδάμ. Οἱ ἐπιλογές τοῦ ἀποτυχημένου προγόνου μας, ἔχουν διαποτίσει τό κορμί καί πάν ψυχή μας. Αἰώνες τώρα, αὐτές οἱ μικρές προσωπικές ἀποτυχίες ἐκατομμυρίων ἀνθρώπων ὀδήγησαν πάν κοινωνία μας σέ ἓνα συλλογικό κατόφορο, γεμάτο πόνο, ἀδικία καί ὄργη ἐνα-

ντίον ὅλων. Τά ἀδιέξοδα πού ζοῦμε δέν προέκυψαν ξαφνικά. Ἐμεῖς βιώνουμε τό ἔχειλισμα ἐνός δοχείου ἀμφράτιας, πού γιά χρόνια πολλά ἀνέβαινε ἡ στάθμη του. Εἶναι βέβαιο, λοιπόν, πώς αὐτός ὁ δρόμος τῆς ἀποστασίας καί τῆς ἐμπλοκῆς τῆς ἀνθρώπινης ιστορίας στούς νόμους τῆς φθορᾶς δέν μπορεῖ παρά νά τείνει διαρκῶς πρός ἓνα ὄριστικό τέλος.

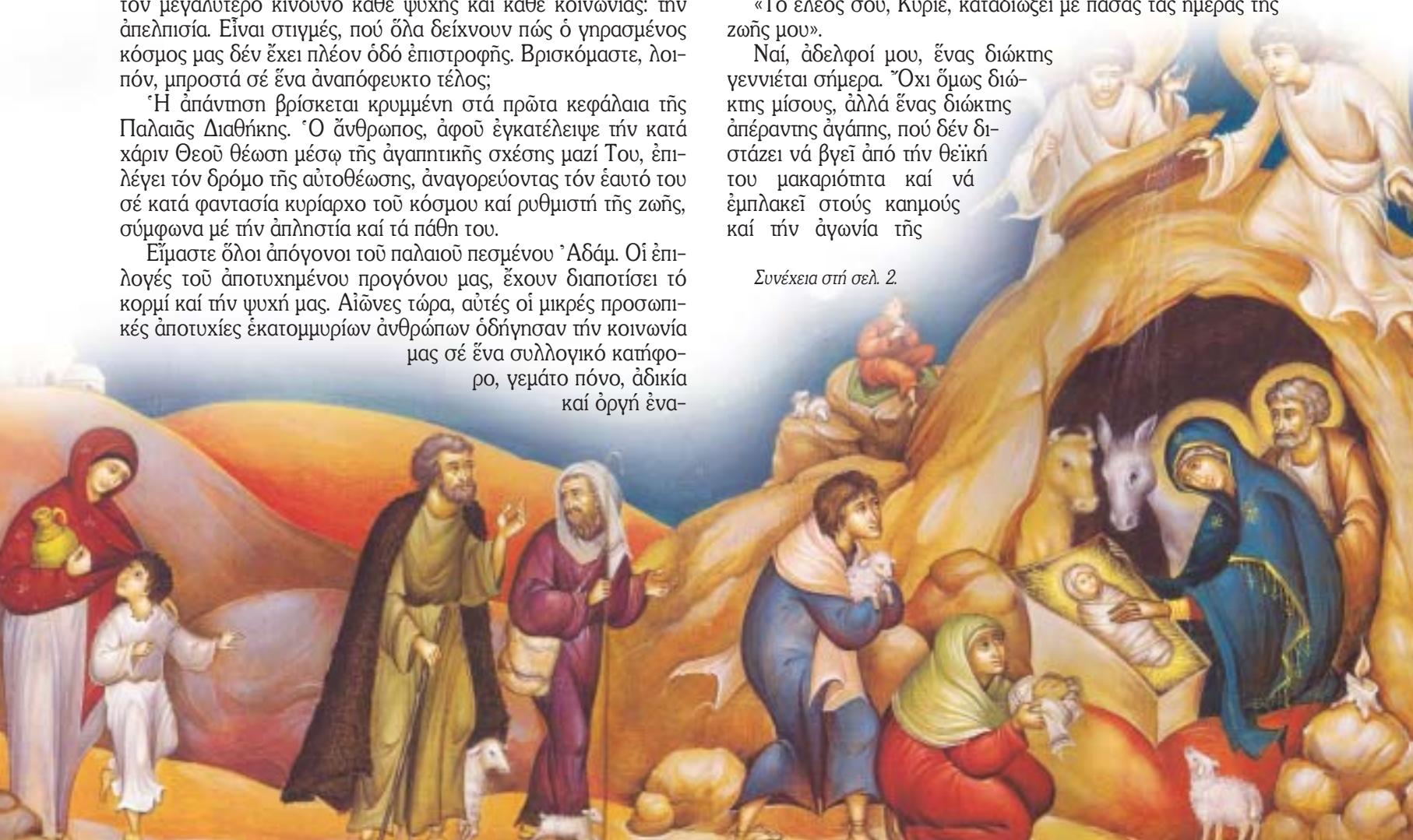
Σήμερα ὅμως, ἔδω, γύρω ἀπό πάν την Ἅγια Τράπεζα τῆς ἐλπίδας καί τῆς ἀθανασίας, μᾶς συγκεντρώνει ἡ γέννηση ἐνός νέου Ἀδάμ, πού μᾶς καλεῖ νά ξεκινήσουμε πάλι ἀπό πάν ἀρχή τόν πρῶτο ἐκεῖνο δρόμο, τόν δρόμο τῆς ἀγαπητικῆς σχέσης μέ τόν Θεό, τῆς συμφιλίωσης μέ τόν συνάνθρωπο καί τῆς φροντίδας τῆς δημιουργίας, πού μᾶς περιβάλλει.

Σήμερα μαθαίνουμε ξανά πάν εὐγενική καταγωγή μας, τόν ἀρχέγονο προσανατολισμό μας καί τόν μακάριο προορισμό μας. Πλαστίκαμε ὡς εἰκόνες Θεοῦ ἀγάπης, πλαστίκαμε ίσχυρότεροι ἀπό τόν θάνατο, πλαστίκαμε πολίτες μᾶς οὐράνιας ἀγκαλιᾶς, πού, ὅχι ἀπλῶς μᾶς περιμένει, ἀλλά μᾶς καταδιώκει, ὅπως ὑπέροχα περιγράφει ὁ ὑμνῳδός:

«Τό ἔλεός σου, Κύριε, καταδιώξει με πάσας τάς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου».

Ναί, ἀδελφοί μου, ἔνας διώκτης γεννιέται σήμερα. Ὁχι ὅμως διώκτης μίσους, ἀλλά ἔνας διώκτης ἀπέραντης ἀγάπης, πού δέν διστάζει νά βγει ἀπό πάν θεική του μακαριότητα καί νά ἐμπλακεῖ στούς καπμούς καί πάν ἀγωνία τῆς

Συνέχεια στή σελ. 2

"ΑΝΤΙΚΡΙΖΟΥΜΕ ΤΟ ΘΕΙΟ ΒΡΕΦΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΗΝ ΑΠΕΙΡΗ ΑΓΑΠΗ"

Συνέχεια ἀπό τή σελ. 1.

ιραγικῆς ἀνθρώπινης ιστορίας, γιά νά ἀναζητήσει τήν ψυχή του καθενός μας. Σήμερα γεννιέται ἔνας νέου τύπου ἀνθρωπος: Ὁ ἀνθρωπος ἐνώμενος μέ τόν Θεό, ἀνθρωπος ἀφοσιωμένος στό θέλημα τοῦ οὐράνιου Πατέρα, ἀνθρωπος ἀπόλυτης ἐμπιστοσύνης στήν φροντίδα τοῦ Δημιουργοῦ, ἀνθρωπος ἔτοιμος νά θυσιαστεῖ ἀπό ἀγάπη γιά τόν κόσμο, ἀνθρωπος πού ξαναβρήκε τόν δρόμο γιά τήν Ἐδέμ, ἀνθρωπος ἀνακανισμένος, ἀνθρωπος ὄλοφωτος, ἀνθρωπος θεάνθρωπος.

Ἄς σκύψουμε, λοιπόν, ὅλοι μπροστά στήν ταπεινή φάτνη. Σήμερα ὁ Κύριος τῶν Δυνάμεων συντρίβει τήν ἀπάτη. Κοιτάξτε τό ἀνήμπορο αὐτό βρέφος. Εἶναι ὁ νέος Ἅδαμ, γενάρχης ἐνός νέου γένους, ὅπως μᾶς ὀνομάζει ὁ Ἀπόστολος Πέτρος. Σέ τί διαφέρουμε ἀπό τό παλαιό γένος τῶν πεσμένων προπατόρων μας; Ἔκεινοι ἀποδέχτηκαν τήν συκοφαντία τοῦ Διαβόλου καί ἐπέλεξαν τήν ἀποξένωση ἀπό ἔνα δῆθεν σπλότυπο Θεό. Ἐμεῖς σήμερα ἀντικρίζουμε τό Θεϊο Βρέφος καί ἀναγνωρίζουμε τήν ἀπειρο ἀγάπη καί μακροθυμία τοῦ Ἀληθινοῦ Θεοῦ. Ἔκεινοι προτίμησαν τήν ἔχθρα μαζί Του, μεταβάλλοντας συγχρόνως σέ ἔχθρο τόν κάθε ἀνθρωπο. Ἐμεῖς σήμερα διακηρύσσουμε, μαζί με τούς

ἀγγέλους, τό «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπί γῆς εἰρήνη». Ἐκείνοι, μέ τόν πιό σκληρό τρόπο, κατάλαβαν πώς ζωή κωρίς Θεό σημαίνει ζωή καί κωρίς ἀνθρώπους. Ἐμεῖς σήμερα ξαναβρίσκουμε τόν Θεό, τόν κοινό Πατέρα ὄλων, καί ή διασπασμένη ἀνθρωπότητα μεταβάλλεται σέ μιά παγκόσμια οἰκογένεια, κωρίς διακρίσεις, ἀποκλεισμούς καί μισαλλοδοξία.

Ἐλάτε, λοιπόν, ὅλοι μαζί νά ἀποτελέσουμε πολίτες αὐτοῦ του νέου κόσμου, ἀποβάλλοντας τόν παλαιό ἀνθρώπο. Ἐλάτε νά ντυθούμε τόν Χριστό, τόν Νέο Ἅδαμ, ὅπως, τέτοια μέρα στούς πρώτους αἰῶνες, οί κατηχούμενοι προσέρχονταν μέ λευκή στολή στό βάπτισμα τῆς κάθαρσης καί τῆς ἀνακαίνισης. Ἐλάτε νά ἀντισταθούμε στήν κατήφεια καί τήν ἀπογοήτευση τοῦ καιροῦ μας, σκορπίζοντας μέσα ἀπό τήν ζωή μας τό ἐλπιδοφόρο φῶς τοῦ νοντοῦ Ἡλίου τῆς Δικαιοσύνης. Αὐτός εἶναι ὁ μόνος, πού μπορεῖ νά γαλονέψει τίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων καί νά στεριώσει γέφυρα ἀκλόνητη πρός ἔναν κόσμο εἰρήνης καί ἀγάπης.

Ἄς γίνει νά Γέννηση τόν Χριστοῦ μας πηγή ἐνδυνάμωσης καί ἐλπίδας γιά τόν καθένα μας ξεχωριστά. ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΑ! •

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΑΣ

† Ο ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ

ΓΕΝΝΗΣΗ: Τῆς Χριστίνας Δουληγέρη, ἀπό τό βιβλίο «ΜΑΡΙΑ Η ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ». Ἐκδ. Ἀθως Παιδικά.

Αντιαιρετικά

«ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΧΩΒΑ» Β'

(συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο)

Ε. Ἡ Ἐταιρεία ΣΚΟΠΙΑ τῶν «Μ.τ. Ἰ», γιά νά ἐπιτύχει τούς σκοπούς της, κωρίς φόρο Θεοῦ, κωρίς ἔχθρας ντροπῆς, ἀλλά μέ ἀφάνταστη θρασύτητα, ἔκανε «τό μεγαλύτερο ἔγκλημα καί ἀνοσιούργυμα τῶν αἰώνων». Ἐκανε ιεροσυλία καί βεβήλωση. Πλαστογράφουσε τό κείμενο τῆς Ἀγίας Γραφῆς καί ἰδιαίτερα τῆς Καινῆς Διαθήκης -τό Ἱερό Εὐαγγέλιο-, πού εἶναι γραμμένο, ἀρχικά, στήν ἐλληνική γλώσσα. Ἄλλαξε λέξεις, ρήματα, φράσεις, σημεῖα στίξεως, ἀφάρεσε ἡ πρόσθεση ὀνόματα ἢ ὄλοκληρες φράσεις. Μέ τόν τρόπο αὐτό, ἀλλοίωσε καί διαστρέβλωσε, συστηματικά, τό κείμενο τῆς Ἀγίας Γραφῆς καί ἀλλαξε τό ἀρχικό νόημα καί τήν ἀληθεία της.

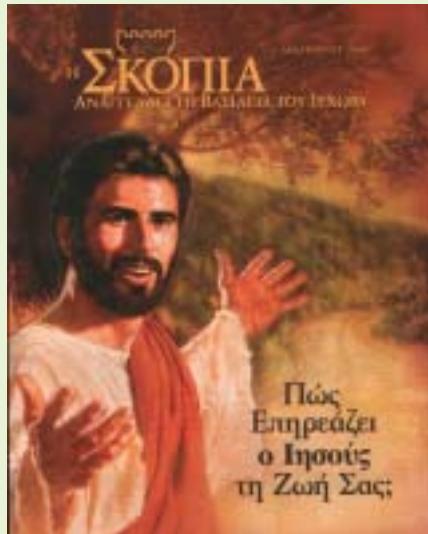
Αὐτό τό πλαστογραφημένο καί παραμορφωμένο ψεύτικο κείμενο νά Ἐταιρεία τό τύπωσε, τό κυκλοφόρησε σέ μετάφραστη στή δημοτική γλώσσα τό 1984, μέ τίτλο «μετάφραστη τοῦ νέου κόσμου», καί τό προσφέρει στούς ἀνυποψίαστους ἀνθρώπους ὡς ἀληθινή Ἀγία Γραφή μέ τό λόγο τοῦ Θεοῦ, μέ σκοπό ὅσοι τό διαβάσουν νά πιστέψουν, ὅτι, δῆθεν, ἡ Ἀγία Γραφή συμφωνεῖ μέ ὅσα διδάσκει. Δέν εἶναι, ὅμως, ἡ ἀληθινή Ἀγία Γραφή, ἀλλά μιά ψεύτικη γραφή. Εἶναι, ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «ἔνα ἄλλο εὐαγγέλιο, διαφορετικό ἀπό τό εὐαγγέλιο τῶν ἀποστολῶν», ἀναθεματισμένο-καταραμένο, ψευτευαγγέλιο. Εἶναι μιά δόλια καί ὑπουλη δαιμονική παγίδα ἔξαπάτησης γιά τούς ἀπλούς καί ἀγράμματους ἀνθρώπους, πού δέν γνωρίζουν τήν ἀληθινή Ἀγία Γραφή, πού διδάσκει μέ ἀκρίβεια ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ (Γαλ. 1, 6-9).

Σι. Οι «Μ.τ. Ἰ.», ἀρνοῦνται καί ἀπορρίπτουν τή διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ καί τῶν Ἀποστόλων, τήν ὅποια παρέλαβε καί διδάσκει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, πού ἴδρυσε ὁ Χριστός. Ἐρνοῦνται τή θεό-

πτα τοῦ Χριστοῦ καί τήν Ἀνάστασή Του, πού εἶναι τό θεμέλιο τῆς κριτικής πίστης. Ἀρνοῦνται τή θεόπτη τοῦ Ἅγιου Πνεύματος, πού διδάσκει ἡ Καινή Διαθήκη. Ὁνομάζουν τόν Χριστό «κατώτερο Υἱό τοῦ Θεοῦ Ἱεχωβᾶ» καί τό Ἅγιο Πνεύμα «ἐνεργό δύναμη τοῦ Θεοῦ Ἱεχωβᾶ». Ἀρνοῦνται τή διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ ὅτι τό σημαντικότερο θεόπτη τοῦ Θεοῦ εἶναι Πατέρας, Υἱός καί Ἅγιο Πνεύμα καί διδάσκουν ώς ἀνώτεροι ἀπό τόν Χριστό, ὅτι τό σημαντικότερο θεόπτη τοῦ Θεοῦ εἶναι Ἱεχωβᾶς. Ἀρνοῦνται ὅλη τή βασική διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ καί τῶν Ἀποστόλων γιά τά Ἱερά Μυστήρια καί τή λατρευτική ζωή τῆς Εκκλησίας, πού γράφει ἡ Καινή Διαθήκη, τό Ἱερό Εὐαγγέλιο. Εἶναι «ἀντίχριστοι».

Ισχυρίζονται, ψευδόμενοι, ὅτι ἡ Εκκλησία τοῦ Χριστοῦ τόν 4ο αἰ., τήν ἐποχή τῶν μεγάλων Πατέρων, πλανήθηκε καί ἔχασε τήν ἀληθεία. Ὁμως, ὁ Χριστός εἶπε κατηγορηματικά ὅτι ἡ Εκκλησία Του θά μείνει ἀκλόνητη, δέν θά κάσει τήν ἀληθεία Του, μέ τόν φωτισμό τοῦ Ἅγιου Πνεύματος. Ὁνομάζουν τήν Εκκλησία «πόρνη Βαβυλώνα», «Θρησκεία τοῦ Διαβόλου», τά δόγματα καί τή λατρεία τῆς «δαιμονικές ἐπινοίσεις», τούς κριτιανούς «παιδιά τῆς πόρνης», τούς ιερούς ναούς «οἴκημα πορνικόν... πορνοστάσιον, ἐν μέσῃ πλατεύφ», δηλ. οἴκους ἀνοχῆς, τούς ιερεῖς, «δεσμοφύλακες τοῦ Διαβόλου», «πράκτορες τοῦ σατανᾶ», «προαγωγούς» (π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος, Ἡ λατρεία τῆς Σκοπιᾶς, τόμ. Α', Β', Ἀθήνα 1993). Οι «Μάρτυρες τοῦ Ἱεχωβᾶ» εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἔχθρος καί πολέμιος τῆς Εκκλησίας. •

(Συνεχίζεται)

Άρχιμ. Αθανάσιος Κολλᾶς, Ιεροκύρις

‘Η Έκκλησία στήν Κατοχή και στήν Αντίσταση

ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΟΣ

Ηιστορία, μέχρι πρότινος, δέν κατέγραφε τά πάντα γύρω από τή μεγάλη ύπόθεση της Εθνικῆς μας Αντίστασης. Δέξερω ἂν αὐτό εἶχε νά κάνει μέ τά φρονήματα τῶν κατά καιρούς συντακτῶν της ἥ ἐπρόκειτο γιά μή σκόπιμη παράλειψη. Γιά τούς γνώστες τῆς ιστορικῆς ἀλήθειας ἥ παράλειψη αὐτή ἔγινε ἀφορμή γιά μεγάλα ἐρωτηματικά. Μπορεῖ νά ἦταν τυχαία; Ό προβληματισμός ἔχει νά κάνει μέ τήν προσφορά τῆς Έκκλησίας μας στήν Εθνική Αντίσταση τήν περίοδο τῆς κατοχῆς. Καί ὅταν λέμε Έκκλησία, ἔννοοῦμε τήν ἐπίσημη ἱγεσία στά πρόσωπα τῶν τότε Αρχιεπισκόπων καί ἄλλων Ιεραρχῶν, τῶν ἀπλῶν παπάδων τῶν πόλεων καί τῶν ἐπαρχιῶν, τῶν μοναστηρίων, ἀλλά καί αὐτῶν τῶν ἴδιων τῶν ξεκομμένων ἀπό τόν κόσμο μοναχῶν, καθώς καί τῶν λαϊκῶν στελεχῶν τῆς. Συνέβαλε ἥ Έκκλησία στήν ἐθνική αὐτή ύπόθεση; Ήταν παροῦσα, βοήθησε, συμπαραστάθηκε στόν πόνο καί τήν ἀγώνια τοῦ λαοῦ μας ἥ βρισκόταν κρυμμένη πίσω ἀπό τήν αὐτάρκεια καί τήν ἀσφάλεια τοῦ ιεροῦ τῆς ἀσύλου;

Στίς 10 Δεκεμβρίου τοῦ 1985 ὁ ἄνθρωπος πού, μαζί μέ τόν Απόστολο Σάντα, κατέβασε τή γερμανική σημαία ἀπό τήν Ακρόπολη, ὁ Μανόλης Γλέζος, μιλώντας σέ ἐκδήλωση τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Αθηνῶν, ἔδωσε τήν ἀπάντηση στό πό πάνω ἐρώτημα, κλείνοντας τά στόματα τῶν κακοβουλῶν προπαγανδιστῶν. Ὁφελοῦ τόνισε ὅτι μιά μερίδα ἀνθρώπων ἀποφάσισε τή συνεργασία μέ τούς κατακτητές καί μιά ἄλλη νιοθέτησε τήν ούδετερόπτα, εἶπε ὅτι «**ό τρίτος δρόμος** ἦταν ἥ ἀντίσταση. Αὐτόν ἐπέλεξαν ἀφενός τῷμα τῆς ἀστικῆς τάξης καί τοῦ ἀστικοῦ πολιτικοῦ κόσμου καθώς καί ἥ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ Ελληνικοῦ λαοῦ... Ό Κλῆρος, κομμάτι καί αὐτός τοῦ Ελληνικοῦ λαοῦ, συμμερίστηκε τήν τελευταία ἐπιλογή». Ό Μανόλης Γλέζος προσκόμισε πλήθος στοιχεία γιά τή δράση τοῦ Κλήρου στήν Αντίσταση, μίλησε γιά τούς 10 Μητροπολίτες καί ἑκατοντάδες Ιερεῖς πού πλαισίωσαν τό ΕΑΜ, γιά τούς ἐκτελεσμένους Κληρικούς, τά κατεστραμμένα Μοναστήρια, τής ὅμηρες, τής φυλακίσεις καί ἐκτοπίσεις κληρικῶν. Ανέφερε, μάλιστα, ὅτι πάνω ἀπ' τό 50% τῶν κληρικῶν ἦταν ἐπίσημα μέλη τῆς μαζικότερης ἀντιστασιακῆς ὀργάνωσης, τῆς «**Εθνικῆς Αλληλεγγύης**».

Ο ὅμιλοπτής ἀνέφερε τρεῖς λόγους γιά τούς όποίους ὁ Κλῆρος συμμετεῖχε στήν Αντίσταση.

Ο πρῶτος εἶναι ἥ παράδοση πού θέλει τόν Κλῆρο παρόντα σ' ὅλους τούς ἔθνικούς ἀγῶνες.

Ο δεύτερος εἶναι τό γεγονός ὅτι ὁ Ορθόδοξος Κλῆρος, ἀπό κοινωνιολογική ἀποψη, εἶναι πολύ κοντά στό λαό, εἶναι κι αὐτός ἔνα λαϊκό στρώμα καί ὅχι μιά εἰδική κάστα, ἔτσι ὅστε ὁ Κλῆρος νά συμμερίζεται πάντα τά προβλήματα τοῦ λαοῦ.

Ο τρίτος λόγος εἶναι ἥ ἰδεολογική, ὅπως εἶπε, ἀντίθεση τοῦ Χριστιανισμοῦ πρός τόν φασισμό. Χριστιανισμός καί φασισμός εἶναι ἐχθροί, γι' αὐτό καί ἥ προκήρυξη τῆς Παγκληρικῆς Ενωσης Ελλάδας πού ἰδρύθηκε τότε, καλεῖ τό λαό νά πολεμήσει ἐναντίον τοῦ «ἀντίχριστου φασισμοῦ». Άλλωστε, τά ὅπλα τῆς Αντίστασης τά εύλογούσε ὁ Παπάς, δίνοντας ἔτσι στόν ἀγώνα ἔνα χαρακτήρα ιεροῦ πολέμου...» («Χριστιανική», 19/12/1985).

Παρ' ὅλα αὐτά, ἥ προπαγάνδα ὄλα τά προηγούμενα χρόνια, μέχρι καί σήμερα, εἶναι ἀπίστευτη. Ήταν συστηματική ἥ προπαθεία νά καταδειχθεῖ ὅτι ἥ Έκκλησία ἔμεινε στό περιθώριο, ἀνεχόμενη τήν τραγωδία. Βλέπετε, γιά κάποιους σ' αὐτό τόπο ἥ παρουσία τῆς Έκκλησίας ἦταν καί εἶναι πολύ ἐνοχλητική καί ὁ καλύτερος τρόπος νά ἀπαλλαγοῦμες ἀπό αὐτήν εἶναι ἥ σπίλωση καί ἥ ἀμάρωση τῆς ιστορικῆς ἀλήθειας. Αὐτή ἥ ἀλήθεια, ὅμως, δέ μπορεῖ νά μείνει γιά πολύ κρυμμένη, γιατί ἀσφυκτιά ὅταν κακοποιεῖται τόσο βάναυσα ἀπό τούς βιαστές τῆς ιστορικῆς πραγματικότητας καί ἔρχεται κάποια στιγμή πού λάμπει καί ἀπο-

καλύπτεται, κλείνοντας τά στόματα τῶν ἀρνητῶν τῆς, ἀποκαλύπτοντας ὅτι τά κίνητρά τους εἶχαν νά κάνουν μέ τήν μισαλλοδοξία, τίς ἰδεοληψίες καί τόν φανατισμό πού τούς χαρακτηρίζει.

Σέ καμία χώρα τῆς τότε καπεχόμενης Εύρωπης οἱ Χριστιανικές Έκκλησίες τῆς Δύσεως δέν συνέβαλαν στήν ἀποτίναξη τοῦ ξένου συγοῦ, στό βαθμό πού αὐτό συνέβη στήν Ελλάδα, μέ τήν Ελληνική Έκκλησία! Ή «ρετσινιά» τῆς ἀνοχῆς, μάλιστα, τοῦ τότε Πάπα, πρός τίς δυνάμεις τοῦ ἄξονα μένει ἀνεξίπλη στήν ιστορία, ἀμαυρώνοντας τόν σύγχρονο βίο τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς

Έκκλησία. Πουθενά ἀλλού σέ ὅλη τήν Εύρωπη οἱ Έκκλησίες τῆς Δύσεως δέν ἔχουν νά ἐπιδείξουν ἀγῶνες καί μάρτυρες γιά τήν κατάκτηση τῆς ἐλευθερίας ὅσο στήν Ορθόδοξην Ελλάδα, ὅπου τό ράσο ἦταν καί εἶναι πάντα συνδεδέμενο μέ τούς ἔθνικούς μας ἀγῶνες, παρόν στής μεγάλες ιστορικές μας στιγμές, παρόν παρογόροπτικά στής μεγάλες ιστορικές μας ἀποτυχίες καί περιπέτειες. Ή Έκκλησία τῆς Ελλάδος καυχᾶται γιά ἐκείνη τήν ἐποχή καί ἀποκαλύπτει τά τελευταία χρόνια τήν ἀλήθεια, πιστεύοντας ἀκράδαντα ὅτι ἀπό τή σεμνότητα πού μπορεῖ νά ἐπιφέρει τήν παρεξήγηση, εἶναι προτιμότερη ἥ διαλάλυση τῆς ἀλήθειας γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς ιστορίας.

‘Η συμβολή τῶν στρατιωτικῶν Ἱε

Η Ἐκκλησία πρωτοστάτης ποικιλότροπα στὸν εὐόδωση τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ Πολέμου τοῦ 1940, συμβάλλοντας - ἀνάμεσα στὰ ἄλλα - στὸν πνευματικὴν προετοιμασίαν καὶ στὸν ψυχικὴν θωράκισθαι τῶν ὑπέρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιστῶν, στὸν ἀνύστακτην ἡθικὴν ἐνίσχυσθαι τοὺς στὸ μέτωπο, στὴ συμπαράσταση τῶν οἰκογενειῶν τοὺς στὰ μετόπισθεν.

Στὴ μεγαλειώδη αὐτὴ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας στὸ ἔπος τοῦ '40, περίοπτη θέση κατέχει ἡ δράση τῶν στρατιωτικῶν Ἱερέων.

Σαράντα πέντε (45) περίου στρατιωτικοί Ἱερεῖς ὑπηρέτησαν στὸν πόλεμο τοῦ '40, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 21 ἀναδείχθηκαν, κατοπινά, Ἱεράρχες.

Στὴ χορείᾳ τῶν στρατιωτικῶν Ἱερέων τοῦ '40 ὑπῆρχαν δύο ξεχωριστές περιπτώσεις, οἱ ὅποιες ἐνσάρκωνταν πὸν παράδοσην τῆς συμμετοχῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ-Ορθόδοξου Κλήρου στοὺς δίκαιους καὶ Ἱερούς, ὑπέρ ἐλευθερίας καὶ ἀνεξαρτησίας, ἀγῶνες τοῦ Ἑθνους. Ἐχοντας συμμετάσχει καὶ οἱ δύο σ' ὅλους σχεδόν τοὺς ἔθνικούς ἀγῶνες, ἀπὸ τὸ 1912 μέχρι καὶ πὸν ἀπελευθέρωσην τῆς Ἑλλάδας τὸ 1944, ὑποστασιοποιοῦσαν πὸν κενωτικὴν διακονία τοῦ Ἑλληνικοῦ ὄρθόδοξου Κλήρου ὑπέρ τοῦ Ἑθνους. Πρόκειται γιὰ τὸν τότε Μητροπολίτη Καρυστίας Παντελεήμονα Φωστίνην (1888-1962) (μετέπειτα Μητροπολίτη Χίου), καὶ γιὰ τὸν τότε Ἱερέα τοῦ Στόλου, Ἱεράρχην Διονύσιο Παπανικολόπουλο (μετέπειτα Μητροπολίτη Ἑδεσσῆς & Πέλλης).

Οἱ μὲν πρῶτοι - ἃν καὶ Μητροπολίτης - μετέβησαν στὸν πρώτην γραμμή τοῦ μετώπου, καὶ διασχίζοντας τὸ μέτωπο ἀπὸ ἄκρη σὲ ἄκρη, τέλεσε ὀλλεπάλληλες Λειτουργίες, σὲ κάθε σημεῖο τῆς γραμμῆς πυρός. Ἀφοσε τὸ μέτωπο καὶ ἐπέστρεψε στὸ Μητρόπολή του, μόνον ὅταν αὐτὸν κατέρρευσε.

Ἡδη, λίγο μετά ἀπὸ πὸν κήρυξη τοῦ πολέμου, ὁ Παντελεήμων εἶχε δημοσιεύσει ἔνα γεμάτο πατριωτικό ἐνθουσιασμό ἀρθρό, μὲ

τὸν χαρακτηριστικό τίτλο «Νῦν ὑπέρ πάντων Ἀγώνων».

Μπορεῖ νὰ φανταστεῖ κανεὶς τί ρίγη συγκίνησης προκαλοῦσε στοὺς ἄνδρες στὸ μέτωπο τὸ πέρασμα τοῦ Καρυστίας, μὲ δεδομένην τὴν μεγαλειώδην συμμετοχὴν τοῦ σὲ προηγούμενους ἔθνικούς ἀγῶνες.

Συμμετεῖχε, ἐν πρώτοις, στοὺς νικηφόρους Βαλκανικούς Πολέμους τοῦ 1912, στὸν ἀρχὴν ὥς Διάκονος καὶ στὴ συνέχεια ὥς Πρεσβύτερος.

Κατά τὴ διάρκεια τοῦ Α' Παγκοσμίου πολέμου, ἀκολουθεῖ καὶ πάλι τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν, φθάνοντας μέχρι τὸν Όδοσσό καὶ τὸν Οὔκρανία. Ἡ Ἐκκλησία, ἐπιβραβεύοντας τὸν πολυσχιδή δράσην του καὶ τὸν ὑποδειγματικήν αὐταπάρνησή του, τὸν ἀνέδειξε Μητροπολίτη Καρυστίας & Σκύρου.

Ἄλλα καὶ μετά τὸν ἀγώνα τοῦ '40, κατὰ τὸν περίοδο τῆς Κατοχῆς, προσφέρει μεγάλες ὑπηρεσίες στὸν ἀντιστασιακὸν ἀγώνα. Εἶναι ἡ ψυχή τῆς ἀντιστασιακῆς ὁργάνωσης «Μίδας», μὲ τὸ θυλικὸν ψευδώνυμο «Παππούς». Ἀπὸ τὸ βάσον «Πλατάνι» φυγαδεύει πολλοὺς ἀγωνιστές γιὰ τὴν Μέση Ανατολήν μὲ ἀγγλικά ὑποβρύχια. Κινδυνεύοντας καὶ ὁ ἴδιος νὰ συλληφθεῖ, διαφεύγει μὲ ὑποβρύχιο στὴ Μέση Ανατολή. Ἐκεῖ, ἀναλαμβάνει ἐπίσημα τὴ διεύθυνση τῆς Θρησκευτικῆς Υπηρεσίας τῶν Ἑλληνικῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ συνεχίζει τὸν ἔθνικὴν του προσφορά μὲ ἱρωισμό.

Παράλληλη πορεία πρός τὸν Παντελεήμονα Φωστίνην εἶχε καὶ ὁ Διονύσιος Παπανικολόπουλος. Κατὰ τὸν Ἑλληνοϊταλικό Πόλεμο, ὑπηρέτησε ὡς Ἱερέας τοῦ δοξασμένου θωρηκτοῦ «Ἀβέρωφ». Γιὰ ἔνα ἔξαμπνο ἱερουργεῖ, κηρύγτει, ἐμψυχώνει. Μέ τὸν ἔναρξην τῆς Γερμανικῆς εἰσβολῆς, ὁ «Ἀβέρωφ» κινδυνεύει νὰ παραδοθεῖ στὸν βάρβαρο εἰσβολέα, ἀλλά, κατόπιν ρηξικέλευθης ἡγετικῆς πρωτοβουλίας τοῦ Διονυσίου, τὸ ιστορικό πλοῖο σώζεται στὸν Αλεξανδρεία. Στὴ Μέση Ανατολή πλέον καὶ γιὰ μία τετραετία, συνεχίζει ὁ Διονύσιος τὸ πνευματικὸν του ἔργο ἐπὶ τοῦ πλοίου. Πρόαγεται σὲ τὴν Αντιπλοίαρχο, βαθύμος πού ἰδρύθηκε ἐπίτηδες γι' αὐτὸν καὶ τοῦ ἀπονέμεται τὸ μετάλλιο ἀγῶνος τῆς Μ. Ανατολῆς.

ρέων στούς Ἀγῶνες τοῦ Ἐθνους

ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ ΚΟΥΡΑΚΗ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΙΕΡΕΩΝ Γ.Ε.Σ.

“Οπως ὁ Παντελεήμων, ἔτσι καὶ ὁ Διονύσιος συμμετεῖχε στούς ἑθνικούς ἀγῶνες ἀπό τὸ 1912 καὶ ἐντεῦθεν. Στούς Βαλκανικούς Πολέμους ἦταν ὁ 3ος ἵερεας τοῦ 9ου Συντάγματος Καλαμάτας. Κατά τὴν μάχην τοῦ Κίλκις, ἀν καὶ τραυματίστηκε ἀπό θραῦσμα ὅβιδας στὸ κεφάλι, δέν θέλησε νά ἀποσυρθεῖ στὰ μετόπισθεν, ἀλλά συνέχισε νά συνοδεύει στὸ πεδίο τῆς μάχης τούς συναγωνιστές του. Ἡ Πολιτεία, ἀναγνωρίζοντας τίς ὑπηρεσίες του, τοῦ ἀπένειμε τὸν Ἀργυρό Σταυρό τοῦ Σωτῆρος καὶ τά δύο μετάλλια τῶν Βαλκανικῶν Πολέμων. Στόν Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, τοποθετήθηκε ὡς ἵερεας στὸ 9ο καὶ 36ο Σύνταγμα Καλαμάτας. Ἐλαβε μέρος σε ὅλες τίς μάχες τοῦ Μακεδονικοῦ μετώπου. Τιμήθηκε μέ τὸν Πολεμικό Σταυρό, μέ τὸ μετάλλιο στρατιωτικῆς ἀξίας Β' Τάξεως, μέ τὸν Ἀγγλικό Πολεμικό Σταυρό, μέ τὸν Πεντάκτινο Γαλλικό Σταυρό καὶ τὸ Σερβικό μετάλλιο ἔξαιρέτων πράξεων τοῦ ἑθνικοῦ ἥρωα τῶν Σέρβων Milos Obilits. Μέ τὴν λίξην τοῦ 1919, στάλθηκε ὡς ἵερεας τῆς XI Μεραρχίας Μαγνησίας στὴ Μικρά Ασία. Στὴ μάχη τῆς Κοβαλλίστης, τραυματίστηκε βαριά, μέ διαμπερές τραῦμα στὸ στῆθος. Νοσηλεύθηκε στὸ Ἀγγλικό Νοσοκομεῖο γιά 75 ήμέρες. Μετά τὴν ἀποθετηραπεία του, ἐπανῆλθε στὴ θέση του καὶ συνέχισε τὸ ἔργο του, ἐνώ τοῦ ἀπονεμήθηκε καὶ ὁ Σταυρός πολεμικῆς ἀξίας.

Μετά τὴν Μικρασιατική Ἐκστρατεία (Αὔγουστος τοῦ 1922), μετατέθηκε στὸ Ναυτικό, σὲ ἡλικία 34 ἔτῶν, καὶ τοποθετήθηκε στὸ Κεντρικό Προγυμναστήριο τοῦ Πόρου. Τοῦ ἀπονεμήθηκε τὸ μετάλλιο Στρατιωτικῆς ἀξίας Β' Τάξεως καὶ ὁ Χρυσός Σταυρός τοῦ Τάγματος Γεωργίου τοῦ Α'. Στίς 9 Οκτωβρίου 1944 ἐκλέχτηκε Μητροπολίτης Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Όρους & Ἀρδαμερίου.

Οἱ δύο προαναφερθεῖσες περιπτώσεις -τίς ὅποιες συνοπτικά παρουσιάσαμε- εἶναι ἀποκαλυπτικές τῶν ἰδιαίτερων ἑθνικῶν ὑπηρεσιῶν, τίς ὅποιες διαχρονικά ἔχει προσφέρει ὁ Ἑλληνικός ὄρθοδοξος Κλῆρος στὸ Ἑλληνικό Ἐθνος, ὅταν ἔκτακτες καταστάσεις τὸ ἀπαιτοῦσαν. Μιά συμβολή πού ἀπέρρεε ἀβίαστα καὶ φυσικά ἀπό τὸν ἀκατάλυτην ὑπαρξιακή-πνευματική σχέση ἀνάμεσα στὸν Ἑλληνικό ὄρθοδοξο Κλῆρο καὶ στὰ πνευματικά του τέκνα, τούς ὄρθοδοξους Ἑλληνες. •

Βιβλιοπαρουσίαση

ΠΕΜΠΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

«Τίμα τόν πατέρα σου καὶ τήν μπτέρα σου...»

Μερόπης Ν. Σπυροπούλου

«Εἶναι, ὅμως, ἔνδειξη εὐλογημένης ὥριμότητας τὸ νά ύπάρχει πάντα στὴ στάση τους, ἀπέναντι στους γονεῖς, ὁ σεβασμός ἐκεῖνος πού, ὡς πρωταρχικό καὶ θεμελιώδες συστατικό, ἐνυπάρχει μέσα στὸν ἴδια τὸν πρώτη λέξην τῆς 5ης Ἐντολῆς: «Τίμα...».»

«Νά θυμίσω ἀκόμα ὅτι, ἀπό τὸν στιγμήν πού κάποιος γίνεται γονιός, δέν ἔχει, σ αὐτὸν του τὸν ἰδιότητα..., οὕτε ἀργίες, οὕτε διακοπές, οὕτε ἀδειες ἄνευ ἀπόδοχων, οὕτε ἀπεργίες.»

Τά ἀνωτέρω εἶναι δύο ἔνδεικτικά ἀποσπάσματα ἀπό τὸ νέο βιβλίο- προσφορά τῆς κ. Μερόπης Ν. Σπυροπούλου «5η Ἐντολή-Τίμα τόν πατέρα σου καὶ τήν μπτέρα σου...», ἔνα πόνημα πού ἔρχεται νά προσθέσει πλήθος ἄλλων στοιχείων καὶ σκέψεων τῆς Συγγραφέως στὰ ὅσα μᾶς πρόσφερε μέ τὸ βιβλίο της «Οἰκογένεια: ὥρα μπδέν;».»

Θά μπορούσε κανείς νά πεῖ ὅτι πολλά ἀπ' αὐτά πού ἀναφέρει ἡ Συγγραφέας τοῦ εἶναι γνωστά. Ναί, χωρίς ἀμφιβολία. Ποιά εἶναι, ὅμως, ἡ διαφορά;

· Αλλήτεις, ἵδες, σκέψεις, γιά κάθε τομέα τοῦ κοινωνικοῦ μας βίου, καὶ εἰδικά γιά τὸν οἰκογένεια, μποροῦμε νά βροῦμε πάμπολλες. Τό ζητούμενο εἶναι νά μή ἀποτελοῦν ἀπλῶς καὶ μόνον ἐπιστημονικές προσεγγίσεις. Ἡ κ. Σπυροπούλου μᾶς λέει ξεκάθαρα πῶς ἐργάστηκε. «Τὰ κείμενα πού ἀκολουθοῦν δέν ἔχουν κάποια ἀμιγῶς θεολογική ἢ ἐπιστημονική ὑπόσταση... Ἀποτελοῦν, ἀπλῶς καὶ μόνο, μιά κατάθεση ἐμπειριῶν καὶ γνώσεων, πού μέ τὰ χρόνια ἀποκόμισα...». Κι ὅταν κανείς ρίζει μιά ἀπλή ματιά στὸν ἐπιστημονική, κοινωνική καὶ ἐκπαιδευτική διαδρομή τῆς Συγγραφέως, μπορεῖ νά καταλάβει γιά ποιά διαφορά μιλοῦμε.

Πέρα ἀπό τὸν οὐσία τους, τὰ κείμενα τῆς κ. Σπυροπούλου σκλαβώνουν, στὸν κυριολεξία, μέ τὸ ἐκφραστικό τους ὑφος, τὸν ἀναγνώστη. Δέν σέ ἀφήνουν νά τά ἀφήσεις στὴ μέση. Γ' αὐτό καὶ ἡ προσφορά της εἶναι ἀνεκτίμητη.

ΧΡΙΣΤΟΣ Δ. ΞΕΝΑΚΗΣ

Τό βιβλίο κυκλοφορεῖ ἀπό τὶς ἐκδόσεις «ΑΡΧΟΝΤΑΡΙΚΗ», σε ὅλα τὰ κριτικά βιβλιοπωλεῖα καὶ στὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς Ι. Μητροπόλεως Δημητριάδος «ΛΥΧΝΟΣ».

‘Η έθνική-άντιστασιακή στάση τῶν Ἀρχιεπίσκοπων

Πολλά λέγονται ἐνῶ ἐλάχιστα δημοσιεύονται γιά τή στάση τῆς Διοικούσας (‘Ορθόδοξης) Ἐκκλησίας στά μεγάλα γεγονότα τῆς νεώτερης και σύγχρονης ἔθνικῆς μας ιστορίας. Ὁπως σέ τόσα ἄλλα ἔθνικά ztptmata, ἔτσι και στήν περίπτωση αὐτή θυσιάζεται ἡ ιστορική (ἄρα τεκμηριωμένη) ἀλήθεια στόν βωμό τῆς (μικρο)πολιτικῆς σκοπιμότητας.

«Ἐνα ἀπό τά χαρακτηριστικά τῶν βαλκανικῶν ἔθνων, τό θρόνοςκευμα, εἶχε ἴδιαίτερη βαρύτητα... (γιά τό λόγο αὐτό) ἀναπτύχθηκαν στενοί δεσμοί μεταξύ Ἐκκλησίας και Ἐθνους».¹ Σ' ὅλες τίς κρίσιμες περιόδους τοῦ Ἐθνους, ἡ Ἐκκλησία ὡς Ἐθναρχία² ὑπῆρχε τό ἀσφαλές σημεῖο ἀναφορᾶς γιά τόν ἐλληνισμό. «Μέ τήν κήρυξη τοῦ πολέμου κατά τῆς Ἑλλάδας ἀπό τή φασιστική Ἰταλία στής 28 Ὀκτωβρίου 1940, ἡ Ἐκκλησία ἐγκαταλείπει τό συνηθισμένο πνευματικό τῆς ἔργο και συστρατεύεται στόν παλλαϊκό ἀγώνα. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Χρύσανθος θυμᾶται ἥρωικές στιγμές τῆς ζωῆς του στόν Πόντο και μέ ἐγκύκλιο του ἐμψυχώνει τούς στρατευμένους Ἐλληνες και τούς καλεῖ νά ἀγωνιστοῦν και νά θυσιαστοῦν γιά τήν πατρίδα πού κινδυνεύει».³

Τήν κατάρρευσην τοῦ Μετώπου (‘Απρίλιος 1941) ἀκολούθησε ἔνα νέο βροντερό «ΟΧΙ» ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν Χρύσανθο (Φιλιππίδη, 1938-1941), ὁ ὁποῖος ἀρνήθηκε νά συμμετάσχει στήν συμβολική παράδοση τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, δηλώνοντας ὅτι: «Ο ἀρχηγός τῆς Ἐκκλησίας δέν παραδίδει τήν πρωτεύουσα τῆς πατρίδος του εἰς οὐδένα ξένον. Ὁ ἀρχηγός τῆς Ἐκκλησίας ἔνα καθῆκον ἔχει: νά φροντίσει διά τήν ἀπελευθέρωσιν αὐτῆς».⁴ Ἀλλά και στόν Γερμανό στρατάρχη τῶν κατοχικῶν δυνάμεων στήν Ἑλλάδα Georg Stumme, τόν ὁποῖο ἐδέχθη ὡς ἐπισκέπτη στήν Ἀρχιεπισκοπή, ἐπέδειξε τήν ἔντονη δυσφορία του γιά τήν ὑπό τῶν ναζιστικῶν στρατευμάτων κατάληψη τῆς Ἑλλάδος. Ὅταν, μάλιστα, ὁ Γερμανός ἀνώτατος ἀξιωματικός τοῦ εἶπε: «Ο γερμανικός στρατός δέν ἔφθασε μέ ἐχθρικές διαθέσεις», ὁ ἀρχιεπίσκοπος Χρύσανθος τοῦ ἀπάντησε ἄφοβα και αὐστηρά: «Κύριε στρατάρχα, πρωτίστως ὁ στρατός σας εἰσέβαλε σέ ἔναν τόπον τοῦ ὁποίου ὁ λαός ἀγωνίσθηκε μέ πραγματική πίστη γιά τήν ἐλευθερία του... και ἐξακολούθει πάντοτε νά πιστεύει στά ἰδανικά του. Ἡ Ἑλλαδική Ἐκκλησία εύρεθη πάντοτε στό πλευρό τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ στούς ἀγῶνες του... και νά εἰσθε βέβαιοι ὅτι δέν θά λείψει νά πράξει τό καθῆκον τῆς και κατά τήν κρίσιμην αὐτή περίστασην».⁵

Ἡ ἔθνική αὐτή (ἀντί)στάση τοῦ Ἀρχιεπίσκοπου Χρυσάνθου ἦταν ἀρκετή γιά νά παυθεῖ ἀπό τά διοικητικά του καθήκοντα και νά ἀντικατασταθεῖ, μόλις λίγες ἑβδομάδες μετά τήν ἔναρξη τῆς Γερμανο-ἴταλικῆς Κατοχῆς, ἀπό τόν ἀπό Κορίνθου ἀρχιεπίσκοπο Δαμασκηνό (Παπανδρέου, ‘Ιούλιος 1941-1949). Ὁ σχολάζων ἀρχιεπίσκοπος Χρύσανθος ἔκτοτε και καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς κατοχῆς (μέχρι τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1944) ἴδιώτευε, χωρίς νά σταματήσει νά ἐνισχύει κάθε πατριωτική δράση.

Παρ' ὅλη τήν τραγική πολιτική και κοινωνική κατάσταση στήν Ἑλλάδα (Κατοχή), διαμορφώθηκε ἔνας ἐσωτερικός δικασμός («Ἀρχιεπισκοπικό ζήτημα») στούς κόλπους τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέ τούς δύο ἀρχιεπισκόπους τῆς περιόδου, ὃς κυρίους ἐκπροσώπους δύο θεωρήσεων. Ἡ πολιτική πλευρά τοῦ ζητήματος αὐτοῦ «ἐξέφρασε τή σύγκρουση ἀνάμεσα σέ δύο τάσεις γιά τήν ἀντιμετώπιση ἀπό τήν ἐκκλησιαστική ἡγεσία τῆς νέας πολιτικῆς κατάστασης στήν κατεχόμενη Ἑλλάδα».⁶ Οι δύο ἀρχιεπίσκοποι ἐκπροσωπούσαν «δύο ἀντιλήψεις γιά τήν σχέσεις Ἐκκλησίας και Κράτους».⁷ Ὁ Χρύσανθος πιό συντροπικός, ἐνῶ ὁ Δαμασκηνός πιό φιλελεύθερος. Ὁ πρώτος (φιλο)βασιλικός, ὁ δεύτερος (φιλο)βενιζελικός. «Ἡ γραμμή τοῦ Χρυσάνθου ὡς ἀρχιεπισκόπου... ἦταν ἡ πολιτική τῆς ἀνυπακοῆς και τῆς ἄρνησης τής συνεργασίας... ᩱ γραμμή τοῦ Δαμασκηνοῦ ἦταν ἡ πολιτική τῆς παθητικῆς συνεργασίας στό πλαίσιο τῆς ἀναγκαστικά ρεαλιστικῆς προσφρομογῆς».⁸

Μακαριστός Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀθηνῶν κυρός Χρύσανθος.

Σχεδόν ὄλοκληρη τήν περίοδο τῆς Κατοχῆς (1941-44) Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διετέλεσε ὁ Δαμασκηνός, ὁ ὁποῖος ἐπανειλημένα ἀνέδειξε τή μέγεθος τῆς ψυχικῆς του δύναμης. Ἔτσι, ὅταν ὁ Γερμανοί ζήτησαν νά ἐπιστρατευτοῦν Ἐλληνες πολίτες γιά νά σταλοῦν στό ρωσικό μέτωπο, ὁ Δαμασκηνός ἀντέδρασε σθεναρά, προκειμένου νά ἀποφύγει τή κάρα τήν ἔθνική συμφορά. Εἶχε κατηγορήσει πολλές φορές ἀπό τήν ἄμβωνα τούς Γερμανούς κατακτητές. Ὁσες φορές πάλι νά γερμανική διοίκηση σητοῦσε κατάσταση μέ δύναμα δύμηρων, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος σημείωνε πρώτο τό δικό του στή σχετική κατάσταση, μέ ἀποτέλεσμα οί Γερμανοί νά ματαιώνουν τήν ἔκτελεσην Ἐλλήνων ἀγωνιστῶν.⁹ Ὁ Καθηγούπης Π. Ἐνεπεκίδης ἔχει δημοσιεύσει ἐπίσημα ἀρχειακά τεκμήρια τῶν Γερμανικῶν Ἀρχῶν, μέσα ἀπό τά ὁποῖα ἀναδεικνύεται, μεταξύ ἄλλων, ἡ καθοριστική συμβολή τοῦ Δαμασκηνοῦ στή σωτηρία ἐκατοντάδων κατιδιωκόμενων Ἐβραίων. Ἡ ἀντιστασιακή του στάση δέν ἦταν μόνο μυστική, ἀλλά ἐκδηλωνόταν σέ κάθε περίπτωση. Ἀξίζει νά σταθοῦμε σ' ἔνα χαρακτηριστικό ἀπόσπασμα ἀπό τό κήρυγμά του κατά τήν ἀκολουθία τῆς Ἀποκαθηλώσεως (Μ. Παρασκευή) τοῦ 1943:

«Σήμερον... ὁ καθένας μας φέρει τόν σταυρό τῆς δοκιμασίας του. Ὁ καθένας μας προχωρεῖ μέ βῆμα βραδύ πρός τό δικό του Γολγοθᾶ μέσα ἀπό πίκρες και θλίψεις.

Ισκόπων Ἀθηνῶν στήν Κατοχή (1941-44)

ΤΟΥ Δρ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Γ. ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ, ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΟΣ ΙΟΝΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Οἱ πάντες ὑφιστάμεθα δεινά καὶ στερήσεις καὶ λύπες πολλές. Καθημερινῶς πίνουμε τὸ ποτήριο τῆς ὁδύνης. Στὸ μέσον ὅμως τῆς μεγάλης δοκιμασίας ἀντλοῦμε παρηγορία καὶ ἀνακούφιση, ἐνθυμούμενοι καὶ παρακολουθοῦντες τὴν ἀγωνία τοῦ Λυτρωτοῦ μέχρι τῆς Ἀναστάσεώς του, ἢ ὅποια ἐπισφραγίζει τὴν νίκην του ἐπὶ τῶν δυνάμεων τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ σκότους. Παρηγορούμεθα καὶ ἔγκαρτεροῦμε. Ἐγκαρτεροῦμε καὶ ἐλπίζουμε. Πιστεύουμε στὴν ἡμέρα τῆς δικαιῶσεως, στὴν λαμπροφόρο ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως, στὴν ἀπαλλαγὴ τῆς πατρίδος μας ἀπὸ τὰ δεσμά τῆς δουλείας τοῦ ἀλλοτρίου. Πιστεύουμε στὴν μεγάλη πανήγυρι τῆς σωτηρίας. Διερχόμεθα σήμερα καὶ ἐμεῖς οἱ Ἑλληνες ὄρθοδοξοι κριστιανοί τὴν τραγωδία τοῦ πάθους, μὲ μόνη τὴν προστασία τοῦ Παναγάθου Θεοῦ. Στερούμεθα καὶ σιωποῦμε. Ἀδικούμεθα καὶ ἔγκαρτεροῦμε. Δέν εἴμεθα κύριοι στὸν οἶκο μας καὶ ὑπομένουμε, εὐρισκόμενοι ὑπὸ τὸ πέδμα κατακτητῶν. Εὔτυχῶς, οὕτε ὁ πόνος, οὕτε οἱ στερήσεις κάμπτουν τὸ θάρρος μας, οὕτε καὶ εἴναι δυνατόν νά μᾶς ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν γραμμή τοῦ καθήκοντός μας... Διότι δέν εἴναι δυνατόν, δέν ἔχουμε τὸ δικαίωμα νά διαψεύσουμε τὴν παράδοση τοσῶν αἰώνων, παράδοση ἑθνική καὶ χριστιανική, καὶ νά λιποψυχήσουμε στὸ μέσον του δρόμου. Ἀδελφοί Ἑλληνες, τέκνα τῆς Ἑκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἑλλάδος... τά βαρειά καὶ σκοτεινά νέφη, πού καλύπτουν τὸν οὐρανό τῆς πατρίδος, συντόμως θά διαλυθοῦν καὶ θά διασκορπιστοῦν καὶ θά λάμψει πάλι ὁ ςωογόνος πῆλιος τῆς ἐλευθερίας».¹¹

‘Ο ἀπόλογισμός τῆς ἑθνικῆς-ἀντιστασιακῆς παρουσίας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δαμασκηνοῦ θά μποροῦσε νά συνοψισθεῖ στὸν ἀκόλουθη φράση: ἀμέριστη μέριμνα γιά τὰ μαθητιώσα νεολαία, τὰ ὄρφανά, τοὺς φυλακισμένους, τοὺς ἀσθενεῖς, τοὺς πεινασμένους, τοὺς ἐμπερίστατους, τοὺς ἀστεγούς, τοὺς ἀνέργους, τοὺς αἰχμαλώτους... ἀκόμη καὶ γιά τοὺς μῆτρας ὄρθοδοξους, ὅπως οἱ Ἐβραῖοι. Οὐδείς ἀντικειμενικός ἱστορικός ἐρευνητής ἀμφισβητεῖ τὴν ἑθναρχική στάση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δαμασκηνοῦ, ἢ ὅποια τεκμηριώνεται ἀπὸ τὰ ἑλληνικά, γερμανικά καὶ βρετανικά ἀρχεῖα.¹²

Τὸν Μάιο τοῦ 1944, ὅταν εἴχε ἀρχίσει ἡ κάμψη τῆς Γερμανίας, ἔνας ἀνώτερος Γερμανός ἀξιωματικός ἐπεσκέφθη στὸν οἰκία του τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Δαμασκηνό, ὃ ὅποιος τίς ἡμέρες ἐκεῖνες ἤταν ἀσθενής καὶ κλινήρης. Ὁ ἀξιωματικός μετέφερε στὸν Ἀρχιεπίσκοπο τὸν ἐντολή τοῦ ἰδίου τοῦ Χίτλερ, σύμφωνα μὲ τὴν ὅποια ὄφειλαν νά τὸν «προστατεύσουν» μεταφέροντάς τον στὴ Γερμανία γιά ἀσφάλεια. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἀν καὶ ἀσθενής, ἀπάντησε ἀτάραχος καὶ μέ αὐστρό ὄφος: «Ἐύχαριστῷ γιά τὸ ἐνδιαφέρον σας, ἀλλά δέν πρόκειται ποτέ νά ἔγκαταλείψω τὸν πατρίδα μου ἐπ’ οὐδενί λόγῳ. Ἐάν ἐπιμένετε, μπορεῖτε νά μέ μετακινήστε, ἀλλά μόνον νεκρόν».¹³

‘Ως πρώτη μορφή ἀντίστασης κατά τοῦ κατακτητῆ (ἐν προκειμένω τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν Ἰταλῶν) ἐκλαμψάνεται ἡ μῆτρα ταύτη μαζί τους. Οἱ δύο ἀρχιεπίσκοποι ὑπῆρχαν πρωτίστως καὶ κυρίως Ὅρθοδοξοι Ἱεράρχες, πιστοί στὴν ἱστορική ἑκκλησιαστική παράδοση τῆς Ἑθναρχίας,¹⁴ σύμφωνα μὲ τὴν ὅποια ὁ Ἱεράρχης ὡς Ποιμένας δέν ἔγκαταλείπει τὸ ποίμνιό του. Ἡ πρώτη, λοιπόν, καὶ οὐσιαστική ἀντίσταση, ἔγκειται στὸ γεγονός ὅτι παρέμειναν πιστοί

στὸ ὑψηλό καθῆκον τους, δίπλα στὸν λαό τους. Στὴν Ἰστορία ἔχουν δικαίωμα λόγου πρωτίστως οἱ παρόντες ὡς διαμορφωτές τῆς. ‘Ο χαρακτηρισμός τοῦ Δαμασκηνοῦ ὡς ἀγγλόφιλου, προκειμένου νά δικαιολογηθεῖ ἡ ἀρνητική στάση του ἔναντι τῶν Γερμανῶν, ἐπέχει δευτερεύουσα σημασία, ὅταν οἱ κατεξοχήν ἀγγλόφιλοι πολιτικοί ἥγετες τοῦ τόπου ἔγκατελειψαν τὸν ἑλληνικό λαό, ἀντίθετα ἀπὸ τὸν παραμένοντα μέχρι τέλους Ἀρχιεπίσκοπο. Γιά τὸν λόγο αὐτὸν ἡ ἑκκλησιαστική πολιτική τῶν δύο ἥγετῶν μπορεῖ νά ἔρμηνευθεῖ ὄρθα μέσα ἀπὸ τὸ πρίσμα τῆς παραδοσιακῆς Ἑθναρχικῆς στάσης τῶν Ὅρθοδοξῶν Ἱεραρχῶν. Οἱ δύο Ἀρχιεπίσκοποι σπάωσαν στούς ὥμους τους τὸ μαρτύριο τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, καταθέτοντας μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν ἀδιάψευστη μαρτυρία ἀντίστασης.

Πέρα ἀπὸ τὶς προσωπικές ἀδυναμίες τῶν δύο ἑκκλησιαστικῶν ἥγετῶν (Χρυσάνθου καὶ Δαμασκηνοῦ), οἱ ἐμβληματικές αὐτές μορφές ὑπῆρχαν τὰ πρόσωπα πού σέ ἀγαστή συνεργασία μέ τὸν συντριπτική πλειονοψηφία τῶν Ὅρθοδοξῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἑλλάδος, διέσωσαν τοὺς τραγικούς πολίτες τῆς ἑλληνικῆς Ἐπικράτειας. Διέσωσαν οὐσιαστικά τὶς ἔννοιες «Ἐθνος καὶ Κράτος», ἀφοῦ ἡ πολιτική ἥγεσία καὶ κατ’ ἐπέκταση ὅλες οἱ ἀπορρέουσες ἀπ’ αὐτὸν ἥγεσίες (στρατιωτική, οἰκονομική κ.ἄ.) είχαν (αὐτο) ἐξοριστεῖ. Τὸ σύγχρονο ἑλληνικό «Ἐθνος Κράτος», ἀλλά καὶ ὀδόκληρος ὁ Οἰκουμενικός ἑλληνισμός, ὄφειλουν πρωτίστως στά πανδέσια πρόσωπα τῶν δύο Ἀρχιεπισκόπων τὴν σημερινή τους ὑπαρξην. •

Μακαριστός Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀθηνῶν κυρός Δαμασκηνός.

1. David Close, Ἐλλάδα. Ἐπίομν Ἰστορία 1945-2004, ἐπιμ.: Σπύρος Μαρκέτος, ἐκδ. Θύραθεν, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 24.
2. Βλ. π. Γεωργίου Μεταλληνοῦ-Δημητρίου Μεταλληνοῦ, Ἐθναρχία, Ὁ Ἑλληνισμός στὶν Ὄθωμανική Ἀντοκρατορία, Παν/κές Ἐκδόσεις Ἀράκυνθος, Ἀθήνα 2015.
3. Βλ. Γεωργίου Θ. Πρίντζηπα, Ἐκκλησία καὶ Ἑλληνισμός ἀπὸ τὸ 1821 ἕως σήμερα, Ἀθήνα 2005, ἐκδ. Προσκήνιο, σ. 105.
4. Ἀρχιμ. Γερβασίου Παρασκευοπούλου, «Ο Χρύσανθος καὶ ἡ «ὑποδοχή» τῶν Γερμανῶν», Ἀνάπλαση (1954), φ. 23, σ. 328 ἔξ. Πρβλ. Ἀρχιμ. Ἰουστίνου Δ. Μαρμαρίνο, Δ/ντοῦ Θρησκ. ΓΕΝ, «Ἡ στάση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσάνθου ἔναντι τῶν Γερμανῶν Κατακτητῶν», περ. Στρατιωτική Ἐπιθεώρηση (2006), σ. 12-17 (http://www.e-istoria.com/25/by_2012%20%28119%29.html).
5. Στὸ ᾗδιο, σ. 63.
6. Γρηγόριος Ψαλλίδας, Συνεργασία καὶ Ἀνυπακοή. Ἡ πολιτική τῆς ἥγεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὶν Κατοχή (1941-1944), Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἐστίας, Ἀθήνα 2016, σ. 64.
7. Στὸ ᾗδιο, σ. 63.
8. Στὸ ᾗδιο, σ. 64 ἐπ.
9. Βλ. Σίφη Γ. Κόλλια, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀντιβασιλεὺς Δαμασκηνός, ὁ ἀπὸ Κορινθίας. Μία ἀνεπανάληπτη ἑκκλησιαστική Μορφή, ἐκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη, Ἀθήναι 1975, σ. 142 ἔξ.
10. Π. Ἐνεπεκίδης, Οἱ διωγμοὶ τῶν Ἐβραίων ἐν Ἑλλάδι (1941-1944), ἐκδ. Β. Παπαζήση, Ἀθήνα 1969.
11. Χαράλαμπου Δ. Χαράλαμποπούλου, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος Δαμασκηνός Παπανδρέου (Ἀντιβασιλεὺς-Πρωθυπουργός (1891-1949)), ἐκδ. Συλλόγου Δορβιτσωτῶν Ναυπακτίας, ἀρ. 4, Ἀθήνα 1990, σ. 71 ἔπ.
12. Ἰστορικό Ἀρχείο Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Διπλωματικό καὶ Ἰστορικό Ἀρχείο Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν (Ἑλλάδος), Bundesarchiv (Κρατικό Ἀρχείο τῆς Ὀμοσπ. Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας), Politisches Archiv des Auswärtigen Amtes (Πολιτικό Ἀρχείο Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῆς Ομοσπ. Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας) καὶ τὰ Ἀρχεῖα τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῆς M. Βρετανίας (National Archives - Foreign Office) ἀντίστοιχα.
13. Σίφη Γ. Κόλλια, ὅπ.π., σ. 125 ἔξ.
14. Π. Γεωργίου Μεταλληνοῦ-Δημητρίου Μεταλληνοῦ, ὅπ.π.

‘Ο Ἀπόστολος Παῦλος στό ἐπίκεν

Η Θεολογία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἶναι τό κεντρικό θέμα τῶν Ἱερατικῶν Συνάξεων τοῦ νέου Ἱεραποστολικοῦ ἔτους στὴ Μητρόπολή μας. Ἐκλεκτοί εἰσηγητές ἀπό τὸν Πανεπιστημιακό καὶ Ἐκκλησιαστικό χῶρο, καταθέτουν τὸν πλοῦτο τῶν γνώσεων καὶ τῆς ἐμπειρίας τους, δίδοντας ἀφορμή γιὰ γόνιμο διάλογο καὶ προβληματισμό.

1n ΙΕΡΑΤΙΚΗ ΣΥΝΑΞΗ (18 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016)

‘Η 1n Σύναξη (18/10) ξεκίνησε μέ τὸν Ἀγιασμό ἀπό τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιο, ὁ ὄποιος ἐκφώνησε τὸν ἐναρκτήρια ὅμιλδια.

‘Ο Σεβασμιώτατος τόνισε ὅτι «κατά γενική ὁμολογία, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὑπῆρχε μία ἀπό τὶς προσωπικότερες ἐκεῖνες, ποὺ συνέβαλαν καίρια στὸν πορεία τῆς παγκόσμιας Ἰστορίας. Χωρὶς τὸν Παῦλο, ὅλοι συμφωνοῦν πώς ἀκόμη καὶ ὁ σημερινός κόσμος θά ἦταν διαφορετικός...».

Σέ ἄλλο σημείο παρατίρησε ὅτι «ὁ Ἀγιος Παῦλος ἔχει ἀπαντήσει ἐκτεταμένα ἡ περιεκτικά σὲ ὅλες τὶς αἵρεσεις, σὲ ὅλα τὰ πνευματικά προβλήματα, στὰ διαχρονικότερα ἀνθρώπινα ἀδιέξοδα, στοὺς λεπτότερους λογισμούς τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, στὶς πιό κρυφές ἀνατάσεις καὶ στὶς πιό ἐπώδυνες πτώσεις τῆς ἀνθρώπινης ὕπαρξης. ‘Ο Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς γνωρίζει. ‘Οποιος ἀσχοληθεῖ μαζί του μέ

στοιχειώδη ἐπιμέλεια θά ἀναγνωρίσει ἔναν συγγενή του...».

Τελειώνοντας, ὑπογράψισε ὅτι «οἱ καιροὶ μας χρειάζονται τὸν Παῦλο. Τὸν πίστη του, τὸν ἀγώνα του, τὸν ἀντοχή του, τὸ ὄραμά του, τὸν ἀγάπη του στὸν Ἑσταυρωμένο, τὸν ἀγάπη του στὸν ἀνθρώπο, ἀδιακρίτως (Γαλ. 3, 28)...».

‘Ακολούθησε ἡ 1n εἰσήγηση ἀπό τὸν Ἱεροκήρυκα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικαίας, Ἀρχιμ. Δανιήλ Ἀεράκη, μέ θέμα «Ἐίσαγωγή στὸ βίο καὶ στὴ διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου».

‘Ο π. Δανιήλ ἐπεσήμανε ὅτι στὸν Παῦλο συναντῶνται: «ἡ Ἐλευθερία τοῦ ἀτομισμοῦ... Ἡ Ἐξουσία τῆς θυσίας... Τὸ Ἔγώ. Ὁχι τὸ δικό του ΕΓΩ, ἀλλὰ τὸ ΕΓΩ τοῦ Χριστοῦ...».

‘Αναφερόμενος στὴ διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου, ὁ ὄμιλος σημείωσε ὅτι ἥθελε νά εἶναι ὑγιαίνουσα διδασκαλία (Α΄ Τιμ. 1,10), γιά τὸν λόγο του, τὸν ἥθελε γάλα ἀνόθευτο (Α΄ Κορ. 3,2), γιά τὸ Ἔναγγέλιο, ὅτι εἶναι ἡ μοναδική σωτήρια δύναμις. Γιά τὴ σωτηρία κήρυττε τὴ μοναδικότητά της, ποὺ εἶναι ἐν ὄνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γιά τὸν οἰκουμενικότητα τοῦ κηρύγματος ὅτι ὁ Χριστός εἶναι «Σωτήρ πάντων ἀνθρώπων» (Α΄ Τιμ. 2,4). Ἀνοιχεὶ τὸ Ἔναγγέλιο τῆς σωτηρίας στὰ ἔθνη, μῆλοσε γιά τὸν παγκοσμιότητα τῆς χάριτος καὶ τῆς σωτηρίας. Παρουσίασε τὸν ἐν Χριστῷ λύτρωση ὡς Δικαιοσύνη, Δικαίωση, Σωτηρία καὶ Ἀπολύτρωση, ἐνῶ ἀπὸ τὶς βασικές διδασκαλίες του, ποὺ ἔχει καὶ κοινωνικές καὶ ἀνθρωπιστικές διαστάσεις, εἶναι γιά τὸν ἀλ-

θινή ἰσόπτα, γιά τὸν κατάργηση τῶν διακρίσεων».

Δεύτερος ὄμιλοπής ἦταν ὁ Πρωτ. Γεώργιος Δορμπαράκης, ὁ ὄποιος ἀνέπτυξε τὸ θέμα «‘Η πρόληψη τῶν ἐσχάτων μέσα ἀπό τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας».

‘Ο π. Γεώργιος παρατίρησε ὅτι «στὴ χριστιανικὴ ἐσχατολογίᾳ τὰ πράγματα ἀνατρέπονται ὀλοκληρωτικά: ὅχι τὸ παρελθόν, ἀλλὰ τὸ μέλλον εἶναι ἐκεῖνο πού καθορίζει τὸ παρελθόν, τὰ ἐσχάτα μὲ τὸν παρουσία τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐκεῖνα πού ρίχνουν ἵσχυρο φῶς στὰ γεγονότα τοῦ παρελθόντος... Ἡ κατανόηση αὐτῆς ἐσχατολογίας ἀπό τὸν Παλαιά Διαθήκη συνεχίζεται καὶ στὸν Καινό, μᾶλλον παίρνει μιά νέα διάσταση, ἀφοῦ ἔκτοτε ὁ χρόνος θεωρήθηκε ὅτι ἔφθασε πά στὸν πληρότητα του στὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ... Μέ τὸν ἐνανθρωπίσαντα Θεό, τὰ ἐσχάτα εἶναι ὅδη ἐδῶ, εἶναι παρόντα... ὁ ἐρχομός τοῦ Χριστοῦ ἔφερε ὅδη τὰ ἐσχάτα ως παρόντα, ὁ Ἰδιος ὅμως «καὶ πάλιν ἔρχεται μετά δόξης κρίναι zōntas καὶ νεκρούς». Ἐσχάτα, λοιπόν, μὲ τὸν παρουσία τοῦ Χριστοῦ ως προφητεία καὶ ἐκπλήρωση, ἐσχάτα μὲ τὸν προσδοκία καὶ πάλι τῆς Δευτέρας Του Παρουσίας...».

‘Επικεντρώνοντας στὸ θέμα του, ὁ ὄμιλοπής τονισε ὅτι «ἡ ἐσχατολογία κατεχοχή φανερώνεται στὴ Θεία Εὐχαριστία. Διότι ἡ ἐσχατολογίᾳ εἶναι ὁ ἐρχομός τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, εἶναι ὁ Χριστός ποὺ ἥλθε καὶ ταυτοχρόνως ἔρχεται, καὶ αὐτὸ τὸ βιώνουμε στὸ Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἐκεὶ, ὅπως σημειώνει καὶ πάλι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, τρόμε καὶ πίνουμε τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου, μετέχοντας ἐπομένως καὶ ἐμεῖς στὸν Μυστικό Δεῖπνο Του, καὶ ταυτοχρόνως μετέχοντας σ’ αὐτὸν ἔχουμε στραμμένα τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μας στὸν καὶ πάλι ἐρχόμενο Κύριο...».

2n ΙΕΡΑΤΙΚΗ ΣΥΝΑΞΗ (15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2016)

‘Η ὑπέρβαση τῆς ξενοφοβίας στὶς θεολογία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου

Στὶς 15/11 πραγματοποιήθηκε ἡ Β΄ Γενική Ἱερατική Σύναξη. Πρῶτος ὄμιλοπής ἦταν ὁ Όμότιμος Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. κ. Βασίλειος Γιούλισης, ὁ ὄποιος ἀνέπτυξε τὸ θέμα «‘Ο ‘Ἄλλος’ ως «Πλησίον». Ἡ ὑπέρβαση τῆς ξενοφοβίας στὶς θεολογία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου».

‘Ο κ. Καθηγητής ἐπεσήμανε ὅτι στὸ Δίκαιο καὶ στὸν Ψυχολογίᾳ «ὁ «ξένος» ἀποστασιοποιεῖται ἀντικειμενικά ἀπό τὸ «ἐγώ» ἡ τὸ «ἔμεις» καὶ ἐκτιμᾶται ψυχρά, μὲ πρόθεση τοποθέτησης «μακράν». Στὸν Ἡθικὴν «μικραίνουν οἱ ἀποστάσεις καὶ ὁ «ἄλλος» τοποθετεῖται «ἐγγύς», ἐνῶ στὶς θεολογία μπορεῖ νά γίνει καὶ «πλησίον»... Στὸν κατεύθυνσην αὐτῆς κινεῖται ἡ βιβλική θεολογία, ποὺ σχετικοποιεῖ τὸν ἀπόσταση ἀπό τὸν «ἄλλον» καὶ εἰσάγει, ἀντί τῆς τοπικῆς-φυλετικῆς ἀπόστασης, τὸν τροπικήν ἐγγύτητα τοῦ «πλησίον». Προφανῶς, ως τότε, ἀκόμη καὶ στὸν ιονδαϊκή παράδοση, ὁ «ἄλλος», μὲ τὴ σημασία τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐθνοφυλετικῆς ἐτερόπτητας, ἀντιμετωπίζοταν ως «ξένος». Μιλώντας γιά τὸν ιονδαϊκή προσέγγιση στὸν πρό Χριστοῦ ἐποκή, τονισε ὅτι «τότε ἡ κλειστότητα τῆς θρησκευτικῆς ἀποκλειστικότητας τῆς Συναγωγῆς λειτούργησε μὲ ἀνάμεικτα συναισθήματα, ὅπου, ἀλλοτε ὁ φόβος τῶν «ξένων» εἰδωλολατρικῶν ἐπιδράσεων καὶ ἀλλοτε ὁ «ἐθνοκεντρική» πεποίθηση «περὶ περιουσίου λαοῦ», ἀπώθησαν τὸν ἔννοια τοῦ «ἄλλου»... Ὁ φόβος τοῦ «ξένου» ἦταν καὶ ἔξακολουθεῖ νά εἶναι μιά ἀσαφής συναισθηματική ψυχρότητα μὲ ἀντικειμενικά ἀπροσδιόριστα ὄρια. (Σήμερα ὁ Ἰδιος φόβος ἀρνεῖται στὰ προσφυγόπουλα τὸ δικαίωμα νά μάθουν γράμματα). Ὁ ὄρος «ξενοφοβία» περιέχει κατ’ ἀρχήν ἔνα σύνολο ἀντιδράσεων μὲ συγκεκριμένες προκαταλήψεις γιά τὸν φυλετικά ξένο. Ἡ ξενοφοβία εἶναι συνήθως ἐπιφύλαξη μπροστά στὸν ἄγνωστο. Εἶναι κοινωνικό παράγωγο τοῦ ζωτικοῦ ἐνστίκου τῆς αὐτοσυντήρησης...».

‘Ο κ. Γιούλισης ἀναφέρθηκε στὶς προεκτάσεις τῆς ξενοφοβίας,

Τρο τῶν Ἱερατικῶν μας Συνάξεων

ὅπως εἶναι τό φαινόμενο τῆς «ἐθνοφοβίας» καὶ τοῦ «ἐθνοφυλετισμοῦ», «στό πλαίσιο τοῦ όποίου «δέν ύπάρχει ὁ «ἄλλος»... Σήμερα, γιά νά ύπάρξει «ἄλλος» πρέπει νά εἶναι ἀντίπαλος. Καί ἂν λείψει ὁ ἀντίπαλος, ἀνακαλύπτουμε ἔναν καινούργιο. Χρεώνουμε σέ κάποιον μακρινό μας τὸν ἀντίπαλόπητα. Δέν εἶναι τυχαῖο τό γεγονός ὅτι μετά τὴν κατάρρευση τοῦ Ὑπαρκτοῦ Σοσιαλισμοῦ, ἡ Δύση, πού ἔμεινε ὄρφανή ἀπό «βαρβάρους», χρειάστηκε νά ψάξει γιά «νέους βαρβάρους». Τελευταῖα, ἀνακάλυψε τό Ἰσλάμ. Τό ἐντυσε μέ μυθικά ἀποκρυπτικά στοιχεῖα καὶ τό μετέβαλε σέ ἀπειλή, γιά νά σταθεῖ βιαστικά ἀλλά κωρίς λόγο ἀπέναντι του, σάν ύπερασπιστής τῆς ἀνθρωπότητας μέ τὸν υἱοθέτη τῶν λεγόμενων «προληπτικῶν πολέμων». Στό βάθος τοῦ σχήματος ἐδράζεται μάι ἰδιότυπη ύπεροψία πού γεννᾶ περιφρόνηση ἐπιρρεπή στό μίσος. Στόν ἔχουθένωση τοῦ ἀντιπάλου οἱ ἴδεολογίες φρόντισαν νά δικαιώνουν σκεδόν δῆλα τά «μέσα».

Τέλος, ὁ ὄμιλοπτής παρουσίασε τόν Ἀπόστολο Παῦλο ὡς πρότυπο ἀναστροφῆς καὶ μεταλλαγῆς, ἀπό τό καθεστώς τῆς ξενοφοβίας καὶ τοῦ μίσους, πού βίωνε, ὡς Σαῦλος, στόν κατάσταση τῆς ἀγάπης τοῦ πλησίον, πού ἔζησε καὶ δίδαξε ὡς Παῦλος. Πλέον, στόν Παύλεια Θεολογία ἀλλά καὶ σέ σύνολο τῆς διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας «ὁ ξένος, ὁ ἀλλοεθνής, ὁ ἀλλοφυλος κι αὐτός ὁ ἐχθρός ἔλκεται καὶ γίνεται ἀδελφός...».

Δεύτερος ὄμιλοπτής ἦταν ὁ κ. Ἡλίας Λιαμῆς, Δρ Θεολογίας, Καθηγητής Μουσικῆς, ὁ ὄποιος ἀνέπτυξε τό θέμα «Φόβος καὶ ἐνοχή στόν Ὁρθόδοξην πνευματική ζωή καὶ ἡ σχετική προσέγγιση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου».

«Ο ὄμιλοπτής παραπήρησε ὅτι «ὁ φόβος καὶ ἡ ἐνοχή ἀποτελοῦν «σταθερούς ἐνοίκους» τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, τούς ὄποίους, ὁ κάθε ἀνθρωπος καλεῖται νά διακειριστεῖ, νά ἀντιμετωπίσει ἀλλά καὶ νά ἐκμεταλλευτεῖ... Ἐκ πρώτης ὄψεως, φόβος καὶ ἐνοχή ἀποτελοῦν συνέπειες τῆς πτώσης καὶ μάλιστα τιμωρητικές. Ὕπαρχει, ὅμως, κάτι πολὺ βαθύτερο: Εἶναι ὁ φόβος νά ἀντικρίσουμε γυμνό τόν ἑαυτό μας, ἀδύναμο, ἀνεπαρκή, ἀποτυχημένο, ΘΝΗΤΟ... Κοντολογίς, ὁ φόβος ἀποτελεῖ φάρμακο κατά τῆς ἀναισθοσίας καὶ ἡ ἐνοχή φάρμακο κατά τῆς ξεδιαντροπίας. Χωρίς αὐτά τά δύο, η ζωή τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου θά εἶχαν θεωρηθεῖ ἀπό τόν πεσμένον ἀνθρωπο καὶ ἀπό ὅλες τίς γενεές ὡς κατάσταση φυσιολογική καὶ ἀναπόφευκτη...».

Ακολούθως, ὁ κ. Λιαμῆς παρουσίασε πῶς ἀντιλαμβάνονται τίς ἔννοιες αὐτές ἡ Παλαιά καὶ ἡ Καινή Διαθήκη: «Ἡ Παλαιά Διαθήκη, μέσω τοῦ φόβου καὶ τῆς ἐνοχῆς, χάραξε τά ὄρια ἀνάμεσα στό ἀρεστό καὶ μή ἀρεστό στόν Θεό καὶ προσδιόρισε τούς ὄρους τῆς συνύπαρξης ἡ τῆς ἀποστασίας ἀπό τοῦ Θεοῦ. Αὐτός εἶναι ὁ Νόμος... Στόν Καινή Διαθήκη, ὃπου ὁ Χριστός μας ἀποκαλύπτει σέ ὅλο τό μεγαλεῖο πόνησης τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης νά ξανασχετιστοῦμε μαζί Του, ὁ φόβος καὶ ἡ ἐνοχή παραμένουν. Δέν ἀφοροῦν, ὅμως, πλέον τόν παρακού σέ διατάξεις καὶ ἐντολές, οὔτε τό ἐνδεχόμενο τῆς θεϊκῆς τιμωρίας. Ἀφορᾶ κάτι ἀπέιρως φοβερότερο: Τόν ἀποχωρισμό ἀπό ἔναν Θεό γεμάτο ἀγάπη, ἔναν Θεό φίλο, ἔνα Θεό Πατέρα, Θεό ἀδελ-

φό, ἔτοιμο νά ἀναλάβει τίς συνέπειες τοῦ ἀνθρώπινου λάθους, νά δώσει νέα εὐκαιρία, νά συμπαρασταθεῖ. Τί μεγαλύτερη τιμωρία μπορεῖ νά ύπάρξει ἀπό τόν ἀπώλεια ἐνός τέτοιου Θεοῦ; Στόν Καινή Διαθήκη, λοιπόν, καὶ ὁ φόβος καὶ ἡ ἐνοχή ἀποκαλύπτονται στίς πραγματικές τους διαστάσεις: Φόβος μή καθεῖ ὁ σχέση μέ ἓν τέτοιο Θεό.

Ἐνοχή ἀπό μιά προδοσία. Προδοσία σχέσης μέ ἓν Θεό πού τά ἔδωσε ὅλα κι ἐμεῖς δέν ἀνταποκρινόμαστε στό ἐλάχιστο...».

Ἐπικεντρώνοντας στόν Ὁρθόδοξην πνευματική ζωή, ὁ ὄμιλοπτής ἐπεσήμανε ὅτι αὐτή «στρίζεται στή σχέση πιστοῦ-πνευματικοῦ... Πάνω στή σχέση αὐτή στρίζεται ὁ κανόνας ἀλλά καὶ ἡ οἰκονομία. Κατά δεύτερον, ὁ φόβος καὶ ἡ ἀνταμοιβή παραμένουν ὡς δρόμοι σωτηρίας. Ἡ γνήσια, ὅμως, πνευματική ζωή πρέπει διαρκῶς νά τείνει στόν ἐνεργοποίηση τῆς ἀνθρώπινης φιλοτιμίας, ὡς καθοριστικοῦ παράγοντα ἀποκατάστασης σχέσης μέ τόν Θεό, ὅπως Αὔτός τίν θέλει καὶ ὅχι ὅπως ἐμεῖς τόν φανταζόμαστε. Ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος τῆς πνευματικῆς ζωῆς εἶναι ὁ ἐγκλωβισμός στό πνεῦμα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης... Ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν εἶναι ὁ κατ' ἐξοχήν πολέμιος τῆς Παλαιοδιαθηκικῆς ἐνοχῆς, τῆς προερχόμενης ἀπό τόν Νόμο. Αὔτός, ὁ εὐέργετημένος καὶ συγχωρεμένος διώκτης, αὐτός, ὁ εὐγνώμων κήρυκας τῆς κάριτος καὶ τῆς Ἀγάπης, αὐτός, πού ἀπαλλάσσει τόν ἀνθρωπο ἀπό τό βάρος τῆς ἐνοχῆς καὶ τόν καλεῖ σέ σχέση νίοθεσίας καὶ συγκληρονομίας...».

Ο κ. Λιαμῆς ὀλοκλήρωσε μέ τά ἔξης: «Ὁ εὐγνώμων ἀνθρωπος, ὁ ὑποχρεωμένος στόν Θεό ἀνθρωπος, ὁ μιμητής τοῦ Παύλου καὶ κατ' ούσιαν μιμητής Χριστοῦ (Α' Κορ. 11, 1), δέν κρίνει, δέν περιχαρακώνεται, δέν παραδίδει τόν εὐθύνην του, δέν κάνει τόν ταυτόπιτά του, δέν ἀπεχθάνεται τούς ἀμαρτωλούς, δέν θεοποιεῖ τόν ἐξομολόγο του. Ἀντίθετα, σκορπά στόν κόσμο ἔλεος, αἰσθάνεται ἔνας ἀπό αὐτούς τούς ἀμαρτωλούς, ἀμαρτωλός καὶ ὁ Ἰδιος πού ὅμως ἐλεήθηκε κατά τρόπο παράλογο, ὑπέροχο καὶ πέραν πάσης ἀνθρώπινης δικαιοσύνης...».

Ακολούθησε συζήτηση ἐπί τῶν εἰσηγήσεων καὶ ἡ σύνοψη τῶν συμπερασμάτων ἀπό τόν Σεβ. Μητροπολίτη Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιο. •

ΠΕΙΔΗΣΕΙΣ...

ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Τόν Ἀγιασμό ἐνάρξεως λειτουργίας τοῦ Φροντιστηρίου Λειτουργικῆς Γλώσσης, γιά τό νέο Ἱεραποστολικό ἔτος, τέλεσε (17/10) στόν Ἱερό Ναό Ἀγίων Θεοδώρων Βόλου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ἰγνάτιος. Πρόκειται γιά μιά ποιμαντική πρωτοβουλία τῆς Τοπικῆς μας Ἑκκλησίας, πού ἀποσκοπεῖ στόν

προσοικείωσην τοῦ λαοῦ μας μὲν τὸν γλώσσα τῆς Θείας Λατρείας καὶ τῶν Ἀγιογραφικῶν κειμένων. Ὑπεύθυνη τοῦ Φροντιστηρίου εἶναι Μοναχὴ Λαυρεντία, φιλόλογος, ἀδελφή τῆς

Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Λαυρεντίου Πηλίου, ἡ ὁποία κάθε Δευτέρα, 8-9 μ.μ., θά ἀναπτύσσει καὶ θά ἔχηγε τά Παλαιοδιαθηκικά ἀναγνώσματα τῶν Μεγάλων Ἐσπερινῶν τοῦ ἔτους. Σπίν ὄμιλία του πρός τούς συμμετέχοντες ὁ Σεβασμιώτατος τόνισε ὅτι «ἡ Ἑκκλησία κρατᾷ τὸν γλώσσα τῶν κειμένων. Ἐπιτρέψτε μου, ὅμως, κάποιες φορές νά λειτουργῷ ποιμαντικά. Ὡς Ἐπίσκοπος ἔχω εὐθύνη νά μιλήσω στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων. Ὁφείλω νά ρίξω τό δίκτυο καὶ ποι μακριά, ἐκεὶ πού κανείς δέν ἐλπίζει, σέ ἀνθρώπους πού περιμένουν ἀπό ἡμᾶς τό ἐλάχιστο, πού μπορεῖ, ὅμως, νά γίνει ἀφορμή νά ξαναβροῦν τὸν πίστη καὶ νά βάλουν τὸν Χριστό στή zωή τους. Εἴμαστε Ἱεραπόστολοι, γι' αὐτό δέν πρέπει νά νιώσουμε ποτέ αὐτάρκεις».

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ ΜΑΣ

Στίς Ἱερές Μητροπόλεις Κασσανδρείας, Νέας Κρήνης & Καλαμαριᾶς καὶ Θεσσαλονίκης βρέθηκε ὁ Σεβ. Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος

(13/10), ἐπικεφαλῆς ὁμάδας κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας. Οἱ ἐκδρομεῖς ἐπισκέφθηκαν τὴν Ἱερά Μονή Ἀγίου Ιωάννου τοῦ Θεολόγου Σουρωτῆς, ὅπου ἔτυχαν θερμῆς ὑποδοχῆς ἀπό τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Κασσανδρείας κ. Νικόδημο καὶ τὸν Ἀδελφόπιττα τῆς Μονῆς. Μετά τὸν τέλεσην Ἱερᾶς Παρακλήσεως, προσκύνησαν τὸν τάφο τοῦ Ὅσιου Παϊσίου, ἔναν γήθηκαν στούς χώρους τῆς Μονῆς καὶ ἔτυχαν τῆς φιλοξενίας τῶν ἀδελφῶν της. Σπί συνέκεια, κατευθύνθηκαν στὸν Ἱερό Ναό Παναγίας Φανερωμένης Νέας Μηχανιώνας, ὅπου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νέας Κρήνης & Καλαμαριᾶς κ. Ἰουστίνος παρέθεσε γεῦμα πρός τιμήν τους, ἐνώ τελευταῖος σταθμός τῆς ἐκδρομῆς ἦταν ὁ Ἱερός Ναός τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου στὴ Θεσσαλονίκη, ὅπου προσκύνησαν τὰ Ἱερά Λείψανα τοῦ Ἀγίου καὶ ἔναν γήθηκαν στούς ιστορικούς χώρους τοῦ Ναοῦ, ἀπό τὸν Προϊστάμενο καὶ Γενικό Ἀρχιερατικό Ἐπίτροπο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, Ἀρχιμ. Ἰάκωβο Ἀθανασίου.

ΛΑΜΠΡΟΣ Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Μέ λαμπρόπιτα καὶ ἱεροπρέπεια ἡ Τοπική μας Ἑκκλησία τίμησε τὸν μνῆμό του Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου. Τίνη παραμονή τῆς ἔορτῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος χοροστάπτει στόν Ἱερό Ναό Ἀγίου Δημητρίου Ἀλμυροῦ, παρουσίᾳ ἐκπροσώπων τῶν Πολιτικῶν, Στρατιωτικῶν καὶ Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν καὶ μεγάλου πλήθους πιστῶν. Σπί διάρκεια τοῦ Ἐσπερινοῦ, ὁ κ. Ἰγνάτιος τέλεσε τὴν Χειροθεσία δύο νέων Ἀναγνωστῶν καὶ ἀναφέρθηκε στὸ ποιμαντικό ἔργο τῆς Ἑκκλησίας μας στά παιδιά πού διακονοῦν στὸ Ἱερό Βῆμα κατά τὴν Θεία Λατρεία, ἔνα ἔργο πού ἐπιτελοῦσε καὶ ὁ Ἀγιος Δημήτριος, ἀναλαμβάνοντας τὸν πνευματικὴν καθοδήγησην τῶν νέων τῆς τότε Θεσσαλονίκης. «Τό ἔργο του αὐτό», τόνισε ὁ Σεβασμιώτατος, «ἔγινε ἀφορμή νά συλληφθεῖ καὶ νά φυλακιστεῖ, νά υποστεῖ τὸν τρομοκρατία τῆς πολιτικῆς ἔξουσιας». Σε ἄλλο σημεῖο τῆς ὄμιλίας του ὁ κ. Ἰγνάτιος ἀναφέρθηκε στό αἷμα τῶν σύγχρονων Χριστιανῶν, πού κύνεται σέ κάποια μέρη τοῦ κόσμου. «Σπίν πατρίδα μας μπορεῖ νά μή χρειάζεται τό μαρτύριο τοῦ αἵματος, ἀλλά χρειάζεται ἡ μαρτυρία τῆς ἀληθείας, γιατί κάποιοι, πού ἔχουν στά κέρια τους τὸν κοσμικὴν ἔξουσία, πρός καιρόν, νομίζουν πώς μποροῦν νά ἐπιβάλουν τὸν διατάραξη σχέσεων αἰώνων, νά φέρουν τὴ δική τους ἀποψη περὶ τῆς Ἑκκλησίας, σέ τούτη τὴν πατρίδα τῶν ἥρωών τοῦ Μαρτύρων. "Οσοι μεθοῦν ἀπό τὴν ἔξουσία κάνουν τὸν πραγματικότητα κι αὐτός εἶναι μεγάλος κίνδυνος. "Οσοι νομίζουν ὅτι μποροῦν νά ἐφαρμόσουν ὅσα ἄλλοι προσπάθησαν πρίν 70 καὶ 80 χρόνια καὶ ἀπέτυχαν, εἶναι ἐκτός πραγματικότητας. Κι ὅταν αὐτό συμβαίνει καὶ διακυβεύεται ἡ ἐνοποίηση δύναμη τοῦ λαοῦ μας, πού εἶναι ὁ Ὁρθόδοξη πίστη μας, προσβάλλεται ἡ ιστορία καὶ τὸ μέλλον τῆς πατρίδας μας. Ἐλπίζω ἡ σωφροσύνη νά ἐπικρατήσει καὶ θά πορευτοῦμε μέ εἰρήνη καὶ ἐνότητα, ὅπως πρέπει τούτες τίς κρίσιμες ὅρες...»». Ἀνήμερα τῆς ἔορτῆς ὁ Σεβασμιώτατος λειτουργῆσε στόν πανηγυρίζοντα Ἱερό Ναό Ἀγίου Δημητρίου Βόλου, μέ τὸ συμμετοχή πλήθους εὐσέβοῦς λαοῦ. Τόν Θεῖο Λόγο κήρυξε ὁ Ἀρχιμ. Μάξιμος Παπαϊωάννου, Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος.

Ο ΒΟΛΟΣ ΥΠΟΔΕΧΘΗΚΕ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ ΒΗΜΑΤΑΡΙΣΣΑ

Μέ αἰσθήματα συγκίνησης καὶ χαρᾶς, ὁ ἵερος Κλῆρος καὶ ὁ λαός τοῦ Βόλου ὑποδέχθηκαν (28/10) τὸ ἀκριβές ἀντίγραφο τῆς Ἱερᾶς καὶ Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Παναγίας Βηματάρισσας, πολύτιμη προσφορά καὶ εὐλογία τῆς Ἱερᾶς Μέγιστης Μονῆς Βατοπαιδίου, ἡ ὥποια τοποθετήθηκε στὸν Μητροπολιτικό Ἱερό Ναό Ἀγίου Νικολάου, γιὰ διαρκὴ προστασίᾳ καὶ εὐλογίᾳ τῆς Τοπικῆς μας Ἑκκλησίας. Ἡ Ἱερά Εἰκόνα ἔφθασε στὸν παραλία τοῦ Βόλου, συνοδευόμενη ἀπό τὸν Γέροντα Ἐφραίμ, καὶ τὸν ὑποδέχθηκε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος, ἐπικεφαλῆς τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ. Σπὸν ὑποδοχῆ παρέστησαν ἡ Υψηλούργος Μεταφορῶν, Ὅμηρος & Δικτύων κ. Μαρίνα Χρυσοβελώνη, ὁ Βουλευτής Μαγνησίας κ. Χρῆστος Μπουκώρος, ὁ Δήμαρχος Βόλου κ. Θάνος Θεοδώρου, ὁ Ἀρχηγός τοῦ Λιμενικοῦ Σώματος Ἀντιναύαρχος κ. Σταμάτιος Ράππης, ὁ Ὑπαρχηγός τοῦ Λιμενικοῦ Σώματος Ἀντιναύαρχος κ.

Θεόδωρος Κλιάρης, οἱ ἐπικεφαλῆς τῶν Στρατιωτικῶν, Λιμενικῶν καὶ Ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν τοῦ Νομοῦ καὶ πλῆθος εὐλαβῶν Χριστιανῶν. Μετά πὸν Δέσποι, τὸν Γέροντα Ἐφραίμ προσφόνησε ὁ αἴρετος Δήμαρχος Βόλου κ. Ἀχιλλέας Μπέος, ὁ ὥποιος χαρακτήρισε τὸ γεγονός τῆς ἐλεύσεως τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνος τιμὴ καὶ εὐλογία γιὰ τὸν λαό τοῦ Βόλου, καθὼς θά καταστεῖ σημεῖο ἀπαντοκῆς καὶ δύναμης τοῦ Βολιώτικου λαοῦ. Ἀντιφωνῶντας ὁ Γέροντας Ἐφραίμ ἐπεσήμανε ὅτι «ἢ Ἱερά Εἰκόνα ἔρχεται τὸν ἡμέρα τῆς Ἀγίας Σκέπης, τὸν ἡμέρα ποὺ ὁ Ἑλληνικός λαός γιορτάζει τὴν νίκη του κατὰ τῶν δυνάμεων ποὺ ἥθελαν νὰ ἀφανίσουν τὸ Ἐθνος μας. Εἶμαστε μάρτυρες ὅτι ἡ Παναγία μας ἦταν προστάτης τῶν στρατιωτῶν μας, ποὺ πολεμοῦσαν τὸ '40. Γ' αὐτὸ καὶ ἡ Παναγία μας ἔρχεται ἀπὸ τὸ Ἀγιον Ὁρος ἐδῶ γιὰ νὰ ἀποδεῖξῃ καὶ πάλι ὅτι εἶναι μαζί μὲ τὸ λαό μας, μὲ πὸν Ἑλλάδα μας». Ἀκολούθως, ἡ Ἱερά Εἰκόνα λιτανεύτηκε πρὸς τὸν Μητροπολιτικὸ μας Ναό, συνοδείᾳ τιμπτικοῦ ἀγήματος τῆς Ἀεροπορίας Στρατοῦ, καὶ ὑπὸ τούς ἕκους τῆς Φιλαρμονικῆς τοῦ Δήμου Βόλου. Ἄμα τῇ ἀφίξει τῆς Εἰκόνος στὸ Ναό, ἐψάλλει Δοξολογία, στὸ τέλος τῆς ὥποιας ὁ Προϊστάμενος τοῦ Ναοῦ Πρωτ. Χαρίλαος Παπαγεωργίου ἀναφέρθηκε στὸ ἱστορικό τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνος καὶ μὲ συγκίνηση ἀπευθύνθηκε στὸν Γέροντα Ἐφραίμ: «Σὲ καιρούς θλίψης, στέρησης, ξεριζωμοῦ καὶ ἀνεστιότητας, ἡ Βηματάρισσα στὸν Μητρόπολη τοῦ Βόλου θὰ χαρίζει σταθερό βηματισμὸ στὸν ἐλπίδα, τὴν χαρὰ, τὸ σταθερότητα καὶ πάντοτε μιὰ νέα ἀρχή...». Ἀκολούθησε ἡ προσφώνηση τοῦ Σεβ. Ποιμενάρχου μας κ. Ἰγνατίου, ὁ ὥποιος ἐξέφρασε τὴν χαρὰ καὶ τὸν εὐγνωμοσύνην ὅλων γιὰ τὸ σπουδαῖο γεγονός: «Εἶναι μεγάλη ἡ σημερινὴ ἡμέρα γιατὶ γιορτάζει ὁ λαός μας τὸν ἀγώνα τῆς ἐλευθερίας του. Τί ἀξία, ὅμως, ἔχει μιὰ ἐλευθερία ἀπλῶς μὲ ἔξασφαλισμένα σύνορα, ἃν δέν ἔχει πολίτες καὶ πιστούς ποὺ νὰ παραμένουν ἐλευθεροὶ στὸν ψυχή καὶ στὸ φρόνημα; Ἡ Παναγία μᾶς δίδαξε ποιά εἶναι ἡ ἀληθινὴ ἐλευθερία, ἡ ταύτιση τοῦ θελήματός μας μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Κι ἐσεῖς κάνατε πράξη των αὐτῶν τὴν ἀλήθεια, γιατὶ γιὰ ἐσᾶς δέν ὑπάρχουν δεσμά, ἐφόσον βιώνετε τὸν οὐσιαστικὴν ἐλευθερία ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ, τὸν ἐλευθερία τῆς ὑπακοῆς στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Πολλές φορές αὐτή ἡ μαρτυρία παίρνει τὸν μορφὴν μαρτυρίου, ἀλλὰ εἶναι αὐτὸ ποὺ παρέκει πρόγευσην Παραδείσου...». Προσφέροντας στὸν Γέροντα Ἐφραίμ ἐπιστήθιο Σταυρό, εἰς ἔνδειξην ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης, ὁ Σεβασμιώτατος τόνισε: «Σὲ τούτη τὴν Τοπικὴ Ἑκκλησία Κλῆρος καὶ λαός εἶναι κοντά σας καὶ στὶς πιο δύσκολες στιγμές! Ἀπό τὴν μεριά του ὁ Ἡγούμενος Ἐφραίμ μῆλος γιὰ τοὺς δεσμούς τοῦ Βόλου μὲ τὸ Ἀγιον Ὁρος καὶ τὸν Μονὴν Βατοπαιδίου εἰδικῶς, ἐνῶ ἀναφέρθηκε καὶ στὸν βεβαιότητα του ὅτι ἡ Παναγία σκέπει καὶ προστατεύει τὴν Ἑλλάδα.

ΝΕΑ ΜΟΝΑΧΗ ΣΤΗ ΜΟΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ

Τὴν Ρασοφορία νέας Μοναχῆς τέλεσε (23/10), στὸν Ἱερὰ Μονὴ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Πηλίου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος. Πρόκειται γιὰ τὴν Μοναχή Εὐφημία, κατὰ κόσμον Ἀλεξάνδρα Νάνου, ἀπόφοιτο τῆς Σχολῆς Πολιτισμικῆς Τεχνολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Αἰγαίου. Στὸν Ρασοφορία παρέσποσαν ἀντιπροσωπεῖς Ἱερῶν Μονῶν τῆς Τοπικῆς μας Ἑκκλησίας καὶ πλῆθος εὐλαβῶν προσκυνητῶν. Σπὸν ὄμιλίᾳ του ὁ Σεβασμιώτατος σπουδίσθησε ὅτι «μία ἀκόμη νεανικὴ ψυχὴ ἀποφασιστικά εἰσέρχεται στὴν μοναστικὴ δοκιμασία, λαμβάνει νέο ὄνομα καὶ φέρει ἐπάνω της τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀφίέρωσή της εἶναι μιὰ ἀπάντηση στοὺς ἀρνητές, ἔνα ράπισμα ἀπέναντι στὶς αἵρεσεις, ὅπως συνέβη μὲ τὴν Ἀγία τῆς ὥποιας τὸ ὄνομα, πλέον, θά φέρει, ἀπέναντι σὲ ἐκείνους ποὺ ἐπιδιώκουν τὴν ἀποιεροποίησην καὶ τὸν δικασμό, τὴν ἀποξένωσην ἀπὸ τὰ Ἱερά καὶ τὰ ἄγια τοῦ τόπου μας...». Ἀκολούθως, ὁ Σεβασμιώτατος

ἐξέφρασε τὴν χαρὰ του γιατὶ τὰ μοναστήρια μας «ἀποτελοῦν στολίδια, εἶναι φάροι φωτεινοί, ζωντανά σημεῖα προσευχῆς, ἀφιερώσεως, πνευματικῆς καθοδήγησης καὶ προσφορᾶς πρὸς τὸν λαό μας...». Τέλος, ἐπάνευσε τοὺς γονεῖς τῆς νέας Μοναχῆς, «ποὺ στέκονται ἕξιοι αὐτοῦ τοῦ δώρου τοῦ Θεοῦ καὶ παραδίδουν οἱ ἕδιοι τὸ παιδί τους στὰ χέρια Του. Θά νιώσουν καὶ οἱ ἕδιοι μεγάλη χαρά, βλέποντας τὸ παιδί τους νά zei, πλέον, μιὰ παραδείσια ζωή...».

ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ

Έτος 350 • Άρ. Φύλλου 427-428 • Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2016

Εκδότης: Μητροπολίτης Δημητριάδος Ἰγνάτιος
Διεύθυνσης: Ἀρχιμανδρίτης Επιφάνιος Οικονόμου
Φιλολογική
ἐπιμέλεια: Χρήστος Δ. Ξενάκης
Υπεύθυνος
κυκλοφορίας: Αρχιμανδρίτης Μάξιμος Παπαϊωάννου
Μηχανογράφηση: Βασιλική Αντωνάκη
Εκτύπωση &
Βιβλιοδεσμία: ΠΑΛΜΟΣ

Ιδιοκτησία: Ιερά Μητρόπολις Δημητριάδος
Διεύθυνση: Τ.Θ. 1308 • 38001 Βόλος
Τηλέφωνα: 24210 93500 • Fax: 24210 67903
Internet: www.imd.gr
E-mail: press@imd.gr

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Μέ επίτυχία πραγματοποιήθηκε στό Συνεδριακό Κέντρο Θεσσαλίας (13/11), έκδήλωση γιά τούς νέους γονεῖς και συζύγους, πού συμμετέχουν στίς ένοριακές Σχολές Γονέων της Ιερᾶς Μητροπόλεως και όχι μόνο, στό πλαίσιο της ποιμαντικής της Οἰκογένειας. Κεντρικός όμιλοπής ήταν ό κ. Σπυρίδων Τάνταρος, Αναπληρωτής Καθηγητής Αναπτυξιακής Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών, μέ έξαιρετική προσφορά και έμπειρια σέ θέματα ποιμαντικής της Οἰκογένειας, καθώς τά έρευνητικά του ένδιαφέροντα άφορούν στή μελέτη της γνωστικής, γλωσσικής και συναισθηματικής άναπτυξής τῶν παιδιῶν προσχολικής και σχολικής ήλικιας, ήλλα και τῶν ἐφήβων, ιδιαίτερα δέ ή μελέτη τῶν ἐπιδράσεων τοῦ οἰκογενειακοῦ πλαισίου στήν άναπτυξη. Ο κ. Τάνταρος άνέπτυξε τό θέμα «Ἡ σύγχρονη οἰκογένεια και ή άναπτυξή τῶν παιδιῶν». Στήν όμιλία άναπτυχθηκαν μάτια σειρά από θέματα πού σχετίζονται μέ τήν οἰκογένεια, ώς πλαίσιο άναπτυξης τῶν ἀτόμων. Πιό συγκεκριμένα, παρουσιάστηκαν στατιστικά δεδομένα γιά τίς μορφές πυρηνικής οἰκογένειας στήν χώρα μας, γιά τόν ἀριθμό τῶν γάμων (θρησκευτικῶν και πολιτικῶν) πού συντελούνται στήν Ελλάδα, καθώς και γιά τόν ἀριθμό και τό είδος τῶν διαζυγίων, μέ βάση τά στοιχεῖα πού παρέχει ή Ελληνική Στατιστική Αρχή. Παρουσιάστηκαν ἐπίσης και συνηπόθηκαν οί νέες μορφές οἰκογενειακής ὄργανωσης (μονογονικόπτη, μερικῶς ὄργανωμένη οἰκογενειακή ζωή, νέοι τύποι οἰκογένειας), ή ἔννοια τῆς γονικότητας (τῆς συμπεριφορᾶς πού προκύπτει ὅταν γίνεται κανείς γονέας) και οί γονικοί τύποι (διαλεκτικός, παραχωρητικός, αὐταρχικός, ἀδιάφορος γονέας). Οι διαφορές μεταξύ τῶν ἀνθρώπων και τῶν ζευγῶν πού αύτοι συνθέτουν γιά νά δημιουργήσουν οἰκογένεια άνεδειξαν πήν άναγκη γιά κατανόηση τῶν τρόπων ἐπικοινωνίας μεταξύ τῶν μελῶν μᾶς οἰκογένειας και τῶν προϋποθέσεων γιά νά γίνει αὐτό ή ἐπικοινωνία λειτουργική. Τέλος, ὑποστρίχθηκε ή άναγκη γιά μάτια σειρά από πρακτικές πού χαρακτηρίζουν τίς κατά τό δυνατόν λειτουργικότερες σχέσεις (και, ἄρα, οἰκογένειες), ὅπως ο σεβασμός τῆς διαφορετικότητας τῶν ἀλλών, τό μοίρασμα, ή ἀνοικτή ἐπικοινωνία μέ σαφῆ μηνύματα, οί εὐέλικτες και όχι οἱ ἀκαμπτες και ἀδιάφορες συμπεριφορές, καθώς και μάτια σειρά από συμβουλές γιά πήν συμπεριφορά τῶν γονέων στά παιδιά, άναλογα μέ τήν ήλικιαν τους φάση. Ακολούθησε ἐποικοδομητική συζήτηση, πήν όποια διηνύθησε ό Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Ιγνάτιος.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΣΤΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΜΑΣ

Μέ επίκεντρο τόν πανηγυρίζοντα ένοριακό Ναού τοῦ Αγίου Νεκταρίου Ν. Ιωνίας, γιορτάστηκε και φέτος (9/11) στήν Τοπική Έκκλησία ή μνήμην τοῦ Αγίου Νεκταρίου, προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ιγνατίου, μέ τήν συμμετοχή τοῦ ιεροῦ Κλήρου και τοῦ εύσεβοῦ Λαοῦ τῆς πόλης μας. Στό κήρυγμά του, κατά τόν Πανηγυρικό Εσπερινό, ο Σεβασμιώτατος μεταξύ τῶν ἀλλών άνεφερε ότι «Ο Αγιος

Νεκτάριος ἀποτελεῖ ίδιαίτερα γιά τούς ἐπισκόπους παράδειγμα πρός μίμησην. Σκιαγραφώντας τή μορφήν του, στάθηκε σέ τρία σημεία τῆς ζωῆς του, πού τή σφράγισαν και ἀποτελούν ηθικό δίδαγμα γιά ὅλους μας: Πρῶτο εἶναι ή ἀπόλυτη ἀφοσίωσή του στήν Έκκλησία, δεύτερο ή ἀκλόνητη πίστη του στό θέλημα τοῦ Θεοῦ και τρίτο ή υπομονή του μέσα στά κύματα τῶν συκοφαντιῶν και τῶν ἐπιθέσεων. Αφοῦ άνεπτυξε τά τρία αὐτά σημεῖα, ἀναφέρθηκε στή διακονία τῶν κληρικῶν, μέσα στήν Έκκλησία, κατά τό πρότυπο τοῦ Αγίου Νεκταρίου, μέ τήν ίδια υπομονή και τήν ταπεινή ἀγάπη. Στό τέλος τοῦ Εσπερινοῦ ο Σεβασμιώτατος ἀπένειψε στόν Εφημέριο τοῦ Ναοῦ π. Θωμᾶ Ζάχο τό δόφικο τοῦ Οἰκονόμου, θέλοντας νά τόν ἐπιβραβεύσει γιά τήν μέχρι τώρα θεοφιλή του διακονία. Ανήμερα τῆς έορτῆς τελέστηκε πανηγυρική Θεία Λειτουργία, ιερουργούντος τοῦ Σεβ. κ. Ιγνατίου. Τόν Θεῖο Λόγο κήρυξε ό Ιεροκήρυκας Αρχιμ. Πάμφιλος Κοιλιᾶς.

Η ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΕΡΟΝΤΑ ΕΠΙΦΑΝΙΟ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΙΝΟ

Μεγάλη επίτυχία σημείωσε ή έκδήλωση (16/11) τοῦ φορέα πολιτισμοῦ τῆς Ιερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος, «Μαγνήτων Κιβωτός», σε συνεργασία μέ τήν ὄργανωση AGAPE HELLAS και τό ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ (μέ ἔδρα τό Αγιο Όρος). Ή ἐν λόγῳ έκδήλωση πραγματοποιήθηκε στό Συνεδριακό Κέντρο Θεσσαλίας, μέ τόν πλέον φημισμένο μάγειρα τοῦ Αγίου Όρους Γέροντα Επιφάνιο Μυλοποταμινό. Ή έκδήλωση ξεκίνησε στό μεγάλο ἀμφιθέατρο, πού κατακλύστηκε από πλήθος κόσμου, μέ προβολή ντοκιμαντέρ από τό Ιερό Κελί τοῦ Αγίου Εύσταθίου, τόν Μυλοπόταμο, όπου μονάζει και δημιουργεῖ ό Γέροντας. Στή συνέξεια ό εκλεκτός προσκεκλημένος, ἀφοῦ ἔξεφρασε τή χαρά και τή συγκίνοση του γιά τή θερμή υποδοχή πού ἔτυχε από τό Μητρόπολη Δημητριάδος και τήν Μαγνήτων Κιβωτό, εύχαριστης τίς εκατοντάδες τῶν Βολιωτῶν πού παραβρέθηκαν στήν έκδήλωση. Ο π. Επιφάνιος ύπογράψισε τής εὐεργετικές ἐπιπτώσεις τῆς Αγιορείτικης διατροφῆς και ότι ἐπιπλέον προσφέρει σωματική και πνευματική ύγεια, ἀποτελώντας πηγή μακροζωίας. Ομοδόγυνος ότι μέσα από τή μαγειρική δραστηριότητα βρῆκε τρόπους νά πλησιάζει τούς ἀνθρώπους, μέ τήν προσδοκία ότι μέ τόν τρόπο αὐτό θά φτάσει κοντά στό Θεό. Τόνισε ίδιαίτερα τά χαρακτηριστικά τῆς νηστείας, ἐγκράτεια, πνευματικότητα, ύγεια, ἀναφέροντας ότι τό κύριο συστατικό τοῦ νόστιμου φαγητοῦ εἶναι ό ἀγάπη μαζί μέ τήν ποιότητα, στοιχεῖα πού καταδεικνύουν τό ἐπίπεδο τοῦ πολιτισμοῦ μας. Στή συνέξεια ό Σεβ. Μητροπολίτης μας ύπογράψισε ότι «Έκκλησία εἶναι ή πρόσκληση σέ δεῖπνο εύχαριστιακό» και πρόσθεσε ότι «ή ἀγάπη κάνει τό φαγητό νόστιμο. Τό φαγητό γύρω από τό ίδιο τραπέζι ένισχύει τούς δεσμούς ένοπτης και ἐπικοινωνίας μεταξύ τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας και όταν γίνεται εύρυτερα, μεταξύ τῶν μελῶν τῆς κοινωνίας». Επεοίμανε δέ τή σημασία τῆς νηστείας στήν έποχή μας και τά πολλαπλά ὄφέλη της, στό πνευματικό και σωματικό ἐπίπεδο. Εύχαριστης τόν Γέροντα Επιφάνιο γιά τήν πληθωρική του παρουσία, τής παραινέσεις του και τή συμβολή του στήν διατροφή τῶν σκέσεων τῆς περιοχή μας μέ τό Αγιον Όρος και τής ἀξίες πού πηγάζουν από αὐτό. Οι πολυάριθμοι έπισκεπτές τοῦ Συνεδριακοῦ Θεσσαλίας, τέλος, εἶχαν τήν εύκαιρια νά δοκιμάσουν ἐδέσματα, ἐμπνευσμένα από τήν Αγιορείτικη διατροφή και νά τά συνοδεύσουν μέ λευκό, ήμιγλυκό και κόκκινο κρασί Μυλοποτάμου.

ΣΤΗ ΜΟΣΧΑ Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΣ

Στήν Μόσχα ταξίδεψε ό Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Ἰγνάπιος (19-21/11), ἐπικεφαλῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γιά νά συμμετάσκει στούς ἑορτασμούς τῆς 70ῆς ἐπετείου γενεθλίων τοῦ Προκαθημένου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας. Ὁ Σεβασμιώτατος, ἀπό κοινοῦ μέ τόν Σεβ. Μητροπολίτη Πειραιῶς κ. Σεραφείμ, συμμετεῖκαν στό Διορθόδοξο Συλλείτουργο, στόν μεγαλοπρεπή Ναό τοῦ Σωτῆρος, ἐνδ συναντήθηκαν μέ τόν Ἀγιώτατο Πατριάρχη Μόσχας & Πασῶν τῶν Ρωσιῶν κ. Κύριλλο οποίο στόν Πατριαρχική κατοικία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Δανιὴλ Μόσχας. Ὁ Πατριάρχης Κύριλλος ἔξέφρασε τή χαρά του γιά τήν συμμετοκή τῆς Ἑλλαδικῆς ἀντιπροσωπείας στό συλλείτουργο, «πού μᾶς παρεῖκε τήν εὐκαιρία νά συμπροσευχθούμε καί νά διατρανόσουμε σέ ὅλο τόν κόσμο τίν ενόπτηα τῆς Ὁρθοδοξίας». Ὁ Μακαριώτατος ἐπεσήμανε ἐπίσης ὅτι «πολλές καί ποικίλες ἔξελίζεις ὑπάρχουν στή ζωή τῆς κάθε ἐπιμέρους Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Μερίδα τῆς Ἱεραρχίας, τοῦ κλήρου καί τοῦ λαοῦ μπορεῖ νά ἔχουν ἀποκλίνουσες ἀπόψεις σχετικά μέ ὄρισμένα θεολογικά ζητήματα καθώς καί μέ τά προβλήματα, τά ὄποια ἀπασχολοῦν σήμερα τίς Ἐκκλησίες καί ὄφειλονται σέ ἔξωτερικούς λόγους. Ἀλλά τό συλλείτουργό μας ἀποτελεῖ μιά πολύ σημαντική ἀπόδειξη τοῦ ὅτι οἱ ὑφιστάμενες δικογνωμίες δέν χωρίζουν τήν Ἐκκλησία...». Ἐπίσης, ἔξέφρασε τήν συναντήληψή του πρός τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἥ ὄποια διέρχεται σήμερα δύσκολες ἔξωτερικές δοκιμασίες. «Εἴμαστε στό πλευρό σας στή νόμιμη ὑπεράσπιση ἐκείνων τῶν ἰδεωδῶν, τά ὄποια πρέπει νά τά κρατήσει ἥ ἐλληνική κοινωνία. Πιστεύουμε ὅτι ὁ εὐλαβῆς ἐλληνικός λαός μέ τήν ίσχυρήν Ὁρθόδοξην παράδοσην θά ἀντέξει τούς πάμπολλους ἔξωτερικούς πειρασμούς». Ἀπό τήν πλευρά του ὁ Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάπιος ἀνέφερε ὅτι εἶναι εὐλογία Θεοῦ ἥ κοινή Θεία Λειτουργία, «μετέχοντας ἔτσι στό κορυφαῖο καί μοναδικό γεγονός τῆς Εὐχαριστιακῆς ἐνόπτηας». Ἀκόμα, σημείωσε ὅτι «οἱ θεολογικές ἀπόψεις καί γνῶμες δέν μπορεῖ σέ αὐτή τήν κρίσιμη ἐποχή νά εἶναι ἀφορμή γιά τή διαίρεση τῆς Ὁρθοδοξίας». Τέλος, κατάθεσε τήν εὐχαριστία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, «διότι σκέπτεσθε καί ἐνθυμεῖσθε τήν πατρίδα μας αὐτές τίς κρίσιμες ἐποχές...».

ΔΙΕΝΟΡΙΑΚΟ ΤΟΥΡΝΟΥΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

Μέ τή συμμετοχή ἑκατοντάδων ἀγοριῶν ὅλων τῶν κατηχητικῶν μας σχολείων διεξήχθη στής 19/11 γιά τά ἀγόρια τοῦ Δημοτικοῦ καί στής 26/11 γιά τά ἀγόρια τοῦ Γυμνασίου ἀντίστοιχα, τό Διενοριακό τουρνουά ποδοσφαίρου, στής ἀθλητικές ἐγκαταστάσεις τῆς ποδοσφαιρικῆς ἀκαδημίας «ΕΡΜΗΣ, Volos Football Land», στό Φυτόκο.

Στό τουρνουά, συμμετεῖκαν 12 ἐνορίες τοῦ Βόλου καί τῆς Νέας Ἰωνίας. Νικήτριες ἀναδείχθηκαν οἱ κατηχητικές ὅμαδες τῆς ἐνορίας Ἀγίου Γερασίμου γιά τό δημοτικό, καί Ἀγίας Αἰκατερίνης γιά τό Γυμνασίο. Ἡ διοργάνωση ἔγινε ὑπό τήν αἰγίδα τοῦ Γραφείου Νεόπτοτος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καί ἀποτελεῖ μιά ἀκόμη προσπάθεια προσέγγισης τῶν παιδιῶν, μέσα στό πλαίσιο τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ

Στό πλαίσιο τῆς ἐπιμόρφωσης νέων πνευματικῶν, ἥ Ἱερά Μητρόπολη Δημητριάδος διοργάνωσε διήμερο σεμινάριο γιά τήν ἐνδοοικογενειακή βία στό Συνεδριακό Κέντρο (16-17/11). Σκοπός τοῦ σεμιναρίου ήταν ἥ ἐνημέρωση σχετικά μέ τίς μορφές κακοποίησης καί παραμέλησης, τήν συμπτωματολογία τους, τήν ψυχοπαθολογία τῆς οἰκογένειας, τό νομικό πλαίσιο καί τίς δυνατότητες κειρισμοῦ τοῦ ὄλου θέματος. Οἱ εἰσηγητές Ἀντώνης Καρπῆς-Ψυχίατρος, Ἀφροδίτη Βρόντη-Ψυχολόγος, Εὕνη Γεράση-Παιδοψυχίατρος, Ἀποστολία Ράπτη-Κοινωνική Λειτουργός, Ἐρασμία Καλαφάτη-Δικηγόρος, π. Σεβαστιανός Ζερβός, Ψυχολόγος-Θεολόγος, προηλθαν ὅλοι ἀπό τήν τοπική ἐπιστημονική κοινότητα καί εἶναι μέλη τοῦ Συντονιστικοῦ Συμβουλίου Μαγνησίας γιά Κακοποίησμα καί Παραμελημένα Ἀτομα (Κα.Πα.). Τήν πρώτη ἡμέρα, κατά τό θεωρητικό κομμάτι τοῦ σεμιναρίου, παρασχέθηκε ἑκτενής πληροφόρηση σχετικά μέ τόν ὄρισμό τῆς ἐνδοοικογενειακῆς βίας καί τίς μορφές της, σωματική καί ψυχολογική. Ἡ πληροφόρηση ἐπεκτάθηκε καί σέ θέματα σχετικά μέ τήν διαφυλικότητα τοῦ προβλήματος, κατά τήν ὄποια διεφάνη ὅτι ἀφορᾶ ἄνδρες καί γυναικες ἔξισου, μέ μόνη διαφορά τή συχνότητα πρόκλησης σωματικῆς βλάβης καί τή σοβαρότητά της. Τήν δεύτερη ἡμέρα, κατά τό βιωματικό μέρος, ἔγινε προβολή σχετικῆς μέ τό θέμα ταινίας καθώς καί παρουσίαση περιστατικῶν κακοποίησης, ὅπου οἱ συμμετέχοντες εἶχαν τήν εὐκαιρία νά βιώσουν, τρόπον τινά, τά ὄσα εἰπώθηκαν στό θεωρητικό μέρος τοῦ σεμιναρίου. Ἀκολούθησε ἔνας γόνιμος διάλογος στόν ὄποιο δόθηκαν περαιτέρω πληροφορίες-ἐπεξηγήσεις, προκλήθηκαν προβληματισμοί καί προτάθηκαν τρόποι ἀποτελεσματικῆς ἀντιμετώπισης τοῦ φαινομένου. Στό τέλος τῶν ἔργασιών τοῦ σεμιναρίου διατυπώθηκε, ἐκ μέρους τῶν παρακολουθησάντων, ἥ ἀνάγκη καί τό αἴτημα γιά περαιτέρω παρόμοιες δράσεις.

Β' ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ «ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ»

Μέ ἐπιτυχία περατώθηκε (16/11) ἥ Ἡμερίδα πού διοργάνωσε ὁ Σ.Σ.Κ. «Ο Ἐσταυρωμένος», γιά τήν ἐνημέρωση καί ἐνίσχυση τῶν ἐθελοντῶν καί συνεργατῶν του στό Πν. Κέντρο τῆς Ἰ. Μ. Δημητριάδος. Τήν ἐκδήλωση ἀνοιξε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ.

Ἐγνάτιος μέ Ἀγιασμό. Κατόπιν, ὁ π. Θεόδωρος Μπατάκας, Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ., ἀνέπιυξε τούς λόγους πραγματοποίησης τῆς Ἡμερίδας αὐτῆς: 1) Ἡ ἐνημέρωση σχετικά μέ τό ἔργο του καί ἥ ἀνανέωση τῆς ἴδρυσης καί λειτουργίας τοῦ νέου ΚΕΝΤΡΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ τῆς Ἰ. Μ. Δημητριάδος, πού θά λειτουργεῖ καί ὡς παράρτημα τοῦ «Ἐ» καί ὡς προέκτικη τῆς «Διακονίας». Ἡ κ. Ἰουλία Τριανταφύλλου, Προϊσταμένη τοῦ «Κέντρου Σπίριξης Ρομά καί ἄλλων εὐπαθῶν ὅμαδων Ἀλιβερίου» τοῦ Δήμου Βόλου, ἀνέπιυξε τό θέμα «Διαχείριση Ανθρωπιστικῆς Βοήθειας σέ εὐάλωτες κοινωνικές ὅμαδες καί πληθυσμούς» καί προσδιόρισε τίς ὅμαδες αὐτές. Ἡ κ. Εἰρήνη

Φραγκούλη, διαμεσολαβητής στό «Κέντρο Σπίριξης Ρομά καί ἄλλων εὐπαθῶν ὅμαδων Ἀλιβερίου» τοῦ Δήμου Βόλου, ἔκανε λόγο γιά τήν ὅδυνση τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων λόγω κρίσης, ἐπιβεβαίωσε τή δυσκολία στή συμπεριφορά ὄρισμένων καί ἀνέδειξε φαινόμενα ρατσισμοῦ πού ἔνδημοιν στήν κοινωνία μας. Καί οἱ δύο ὅμιλοτριες ἔδωσαν κρήσιμες κατευθύνσεις στό ἔργο τοῦ «Ἐ». Τήν ἐκδήλωση ἔκλεισε ὁ Σεβασμιώτατος, πού ἔξηρε τήν προσφορά τῆς «Διακονίας» καί παρότρυνε γιά τή σύνειση της. Χαρακτηριστικά εἶπε: «Ο ἐθελοντής εἶναι ἔνας ἄνθρωπος πού ἔσωτερικά αἰσθάνεται τήν ἀνάγκη νά προσφέρει, δέν τοῦ ἐπιβάλλεται». Ζήτησε ἀκόμη τήν κατανόηση τους γιά τή δύστροπη, ὄρισμένες φορές, συμπεριφορά τῶν ἐμπερίστατων ἀδελφῶν μας.

Η ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ ΥΠΟΔΕΧΗΚΕ ΤΟΝ ΝΕΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΣΜΥΡΝΗΣ

Ιστορικές στιγμές έζησε (4/12) η προσφυγούπολη της Νέας Ιωνίας, καθώς, μέχι αύριο συγκίνηση ύποδέχθηκε τόν πρότο, μετά τήν Μικρασιατική καταστροφή, Μητροπολίτη Σμύρνης κ. Βαρθολομαίο, καταγόμενο από τά Άνω Λεχώνια, ό όποιος πραγματοποίησε τήν πρώτη του έπισκεψη στή Μητρόπολή μας, μετά τήν είς Έπισκοπον Έκλογή και Χειροτονία του. Οι απόγονοι τών προσφύγων της Μικρασιατικής γης πληθωρικά ύποδέχθηκαν τόν κ. Βαρθολομαίο στόν προσφυγικό Ναό της Εύαγγελιστρίας, όπου τελέστηκε Μέγας Πανηγυρικός Έσπερινός, κοροστατούντος τού Ποιμενάρχου της Σμύρνης, συγκοροστατούντων τών Σεβ. Μητροπολιτῶν Βελεστίνου κ. Δαμασκηνοῦ και Δημητριάδος κ. Ιγνατίου, παρουσία έκπροσώπων τών πολιτικῶν και στρατιωτικῶν Αρχῶν. Αμέσως μετά, τόν ύψηπλό έπισκεπτη προσφώντων με συγκίνηση και μετέφεραν τόν παλμό τών σύγχρονων κατοίκων της Νέας Ιωνίας, ό Προϊστάμενος τού Ναού Πρωτ. Κωνσταντίνος Αύγερης και οι Πρόεδροι τών Μικρασιατικῶν Σωματείων τῆς πόλης, ένων τραγούδια της προσφυγιᾶς ἀπέδωσαν χορωδιακά σκήματα τών Συλλόγων. Ακολούθησε ή ομίλια τού Σεβ. Μητροπολίτου Σμύρνης κ. Βαρθολομαίου, ό όποιος, με ἔκδηλη συγκίνηση, ἀναφέρθηκε στήν παλαιά δόξα και τό κλέος της πρωτεύουσας της Ιωνίας, ἀλλά και στήν περιπέτειες τών προσφύγων, στόν ξεριζωμό, στούς κινδύνους και στήν μετεγκατάσταση στήν μητροπολιτική Ελλάδα, σέ καθεστώς μεγάλων στερήσεων ἀλλά και περιφρόνησης ἀπό τούς ντόπιους. «Η συνάντησης ἀπόψε τών βλεμμάτων μας και τῶν καρδιῶν μας», ἐπεσήμανε ο Σεβασμιώτατος, «τοῦ ἅρτι ἐνθρονισθέντος Μητροπολίτου της Ιωνικῆς πρωτεύουσης και τῶν κεκλεισμένων ἐν βίβλῳ ζωῆς, ἀνεῳγμένων, ὅμως, βλεμμάτων τῶν ἐν μαρτυρίοις και κακουχίαις πήν ζωή ἐκμετρούσαντων πατέρων ἡμῶν και τῶν βλεμμάτων τῶν προσφυγόντων ἐδῶ ἀειμνήστων πατέρων μας και ὅλων τῶν ἀπογόνων σας, μᾶς ἀνοίγουν νέους ὄριζοντας εὐαγγελισμῶν. Ισως ή προσήλωσις τῶν βλεμμάτων μας πρός τήν ἀρετήν και τόν ἔπαινον τῶν πατέρων μας Ιωνών νά μᾶς ὁδηγήσει, κατά τά κρίματα τού Κυρίου, πρός νέους εὐαγγελισμούς...». Τόν λόγο, στή συνέχεια, ἔλαφε ό Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Ιγνατίος, ό όποιος ἔκλεισε τήν ἐκδήλωση, λέγοντας πρός τόν Μητροπολίτη Σμύρνης ότι «ἀπόψε ζήσαμε τήν δεύτερη ἐνθρόνισή σας». Ό κ. Ιγνατίος ἔξηρε τής ίκανότητες και τήν προσφορά τού νέου Ιεράρχου στό ἔργο τού Οἰκουμενικού Πατριαρχείου, ἐνῶ ἔξεφρασε τήν χαρά του, γιατί ἔνας συμπατριώτης μας, «ἔνα παιδί τού λαοῦ μας», ὅπως παραπήρησε, ἀνῆλθε στόν ιστορικό θρόνο της Σμύρνης, παραλαμβάνοντας τήν σκυτάλη της Ποιμαντικῆς εὐθύνης ἀπό Μάρτυρες και Αγίους.

ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ «ΔΟΣ ΗΜΙΝ ΣΗΜΕΡΟΝ»

Από 1-8/12 διήρκεσε ή Έκθεση Φωτογραφίας τού διαπρεπούς συμπολίτου μας, φωτογράφου και εἰκαστικού κ. Αργύρου Ζαφειρίδη, τά έγκαντα τῆς ὁποίας ἔγιναν ἀπό τόν Σεβ. Μητροπολίτη κ. Ιγνατίο. Η Έκθεση, ἐνταγμένη στό πρόγραμμα τού Ιεροῦ Δωδεκαπέρου τού Μητροπολιτικού μας Ναού, φιλοξενήθηκε στό κτίριο «Τσικρίκη» ἐνώ τά ἔσοδα ἀπό τήν διάθεση τῶν ἐκθεμάτων διατέθηκαν γιά τήν ἐνίσχυση τού Κέντρου Σίτισης «ΔΟΣ ΗΜΙΝ ΣΗΜΕΡΟΝ». Μετά τόν Αγιασμό τῶν Εγκαινίων, ό Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Ιγνατίος συνεχάρη τόν Καλλιτέχνη γιά τήν προσφορά και τήν εύαισθησία του, γιά τήν ἰδιαιτερότητα τής τέχνης του, πού δίνει ἄλλη διά-

σταση στήν ἀποτυπωμένη στιγμή, ἐνῶ τόν εύχαριστης, γιατί συνδυάζει πήν τέχνη μέ πήν φιλανθρωπική προσφορά στό ἔργο της Τοπικῆς μας Έκκλησίας. Από τή μεριά του, ό Προϊστάμενος τού Μητροπολιτικού μας Ναού, Πρωτ. Χαρίλαος Παπαγεωργίου, εύχαριστης, ἐκ μέρους τῆς οἰκογένειας τού Αγίου Νικολάου, τόν κ. Ζαφειρίδην γιά τήν εύγενική προσφορά του, καθώς και τόν Αντιπρύτανη τού Πανεπιστημίου Θεσσαλίας κ. Μιχάλη Ζουμπουλάκη, γιά τήν παραχώρηση τού κάθρου. Τέλος, ό κ. Ζαφειρίδης εύχαριστης τόν Σεβασμιώτατο και τό Εκκλησιαστικό Συμβούλιο τού Αγίου Νικολάου γιά τήν εύκαιρια πού τού ἐδωσαν νά μπορέσει νά προσφέρει πήν μικρή του συμβολή στήν ἐνίσχυση τού «ΔΟΣ ΗΜΙΝ ΣΗΜΕΡΟΝ» και εύχηθηκε πρωτοβουλίες, ὅπως ή ἐν λόγῳ Έκθεση, νά ἔχουν συνέχεια και ή «θεραπεία τῶν τεχνῶν» νά «θεραπεύει», μέ τόν τρόπο της, τούς ἀναξιοπαθοῦντες συνανθρώπους μας.

ΣΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΑΣ ΝΑΟ ΤΟ ΙΕΡΟ ΛΕΙΨΑΝΟ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΛΕΠΡΟΥ

Σέ κλιμα βαθειᾶς συγκίνησης ή ἐνορία τού Μητροπολιτικού μας Ναού ύποδέχθηκε (29/11) τεμάχιο τού Ιεροῦ Λειψάνου τού νεοφανοῦς Όσιου Νικηφόρου τού Λεπροῦ, προερχόμενο από τήν Ιερά Καλύβη Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Καρεῶν Αγίου Όρους. Τό Ιερό Λείψανο ύποδέχθηκε στά προπύλαια τού Ναού ό Σεβ. Μητροπολίτης Βρεσθέντης κ. Θεόκλητος, ἐπικεφαλῆς τού Ιεροῦ Κλήρου και τού εύσεβοῦς λαοῦ και ἀμέσως ἐψάλη δέοντο και τελέστηκε ό Μέγας Αρχιερατικός Έσπερινός. Στό τέλος τού Εσπερινού, ό Προϊστάμενος τού Ναού Πρωτ. Χαρίλαος Παπαγεωργίου, τόνισε ότι ή ἔλευση τού Ιεροῦ Λειψάνου συνιστά μά πρόγευση τῆς μεγάλης χαρᾶς τῆς ἐπικειμένης Πανηγύρεως. Α-

πό τή μεριά του, ό Σεβ. κ. Θεόκλητος, ἀναφερόμενος στήν πρόσφατη γνωριμία του μέ τόν Αγιο, όμολόγησε ότι ἀνακάλυψε ἔναν «ἀδάμαντα, ἔναν ἀνθρώπο ύπομονῆς, προσευχῆς και ἀφετῆς, ό όποιος, μέσα από τόν πόνο τῆς ἀσθένειας, κατάφερε νά ἔξυψωθεῖ και νά ἐλκύσει τήν Χάρη τού Θεοῦ, διδάσκοντάς μας τό μεγαλεῖο τῆς ύπομονῆς, πού ὅλοι μας πρέπει νά διαθέτουμε στής δοκιμασίες και στά προβλήματα τῆς ζωῆς...». Τό Ιερό Λείψανο παρέμεινε πρός προσκύνηση ἔως τής 3/12.

Η ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΟΥΧΟΥ ΜΑΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Μέ πτν δέονσα λαμπρότητα ή Τοπική μας Ἐκκλησία πανηγύρισε πτν μνήμη του πολιούχου του Βόλου Ἀγίου Νικολάου, μέ έπικεντρο τόν πάνσεπτο Μητροπολιτικό μας Ναό, ό όποιος κατακλύστηκε από μέγα πλῆθος πιστῶν. Στόν Μέγα Πανηγυρικό Ἐσπερινό χοροστάτησε ο Σεβ. Μητροπολίτης Σμύρνης κ. Βαρθολομαίος, συγχοροστατοῦντος του Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ἰγνατίου, μέ τη συμμετοχή πολλῶν Κληρικῶν και παρουσία ἐκπροσώπων τῶν Πολιτικῶν, Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν και τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης. Τόν Φαναριώπτη Ἱεράρχη προσφώνησε ο Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Ἰγνάτιος, ό όποιος τόνισε οτι «ἡ φετινή μας πανήγυρις λαμπρύνεται από τήν παρουσία του Μητροπολίτου Σμύρνης... Είναι ένας δικός μας ἀνθρωπος, πού φέρει μεγάλη εὐθύνη νά διατρεψει τήν φλόγα και τήν μνήμη των ζωντανή...». Τόν Θεϊο Λόγο κήρυξε ο Σεβ. κ. Βαρθολομαίος, ό όποιος τόνισε οτι «ὁ Ἀγιος Νικόλαος ὑπῆρξε καιί ὑπάρχει «φίλος του Κυρίου καιί του ἀνθρώπου γνωσιότατος». Ἀνέλυσε τίς ιδιότητες πού ν ὑμνολογία του ἀποδίδει: «ἐν νόσοις ἰατρόν», «ἐν κινδύνοις ρύστην», «θησαυρόν τῶν πεντίτων», «συνοδίτην ὄδοιπορων»... Τόνισε οτι «αὐτήν τήν μαρτυρίαν καιί τά μηνύματα από τῆς καθ' ἡμάς Ἀνατολῆς, σᾶς μεταφέρω, ἀδελφοί μου, συμπατριώται Βολιῶτες. Δέν είναι μηνύματα ἀπλῶς. Δέν είναι μαρτυρία καιί μαρτύριον μόνον. Είναι βιώματα. Και αὐτήν τήν μαρτυρίαν καιί αὐτά τά βιώματα μετέδωκεν ὁ Ἀγιος Νικόλαος εἰς τούς Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, τούς Ἱεράρχας καιί πάντας τούς κληρικούς. Αὐτή δέν είναι ἀλλωστε ή μέριμνα τῆς Ἐκκλησίας μας σήμερον διά τόν πάσχοντα ἀνθρωπον; Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐδῶ εἰς τήν Ἑλλάδα, δέν είναι διά τόν σύγχρονον ὑποφέροντα ἀνθρωπον καιί ἰατρός ἐν τοῖς νόσοις του καιί ρύστης ἐν τοῖς κινδύνοις, τούς όποιους ἀντιμετωπίζει καιί προστάτης τῶν ἀδελφῶν μας καιί παραμυθία τῶν καταπονουμένων καιί συνοδίτης εἰς τόν ἀγώνα τῆς ζωῆς καιί κυβερνήτης καιί διδάσκαλος καιί πανταχοῦ παροῦσα καιί θερμῶς προφθαίνουσα;... Αὐτό τό στίγμα της εἰς τήν ζωήν τῶν ἀνθρώπων, στίγμα ζωῆς καιί προσφορᾶς ἀειφόρου πρός πάν δίδυμον Ἱεράν ὑπόθεσιν Ἐκκλησίας καιί Γένους. Ἱερᾶς ὑποθέσεως καιί ξυνωρίδος ἐν τῇ όποια διεσώθησαν καιί διασώζονται τά Ἱερά καιί τά ὄσια της φυλῆς μας, ή ταυτότης καιί ή ίδιοπροσωπία τοῦ Ρωμοῦ Ὁρθοδόξου, τοῦ Ἑλληνορθοδόξου...». Ο Σεβασμιώτατος μετέφερε πρός τόν Ἐπίσκοπο, τόν Ἱερό κληρο καιί τόν εὔσεβή λαό τῆς Τοπικῆς μας Ἐκκλησίας τίς πατρικές εὐχές τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου καιί διαβεβαίωσε διά τήν διαρκή,

δρόμους τῆς πόλης, μέ κατάληξη πν παραλία τοῦ Βόλου, ὅπου τελέστηκε ἀρτοκλασία. Στόν καθιερωμένο ἔόρτιο χαιρετισμό του ὁ Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Ἰγνάτιος μνημόνευσε, μέ εὐγνωμοσύνη, τούς ἄνδρες καί τίς γυνναῖκες τοῦ Ναυτικοῦ μας καί τοῦ Λιμενικοῦ Σώματος, «πού στό Αἰγαϊό, ιδιαίτερα τούτο τόν καιρό, διατρανώνουν ὅτι ὁ τόπος μας εἶναι τόπος τῆς ἐλευθερίας, πού σέβεται ἄγια καί ιερά, ξέρει νά ύπερασπίζεται τά ὅσια καί ὑπηρετεῖ τήν εἰρήνην». Ἀναφέρθηκε στόν λαό τῆς πόλης μας, πού χαρακτήρισε «ἀλλοπλέγγυο, καθώς σπήν κρίσιμη αὐτή περίοδο, ὅλοι στάθηκαν ἐνωμένοι καί φρόντισαν ἀλλήλους, ἐμπνεόμενοι ἀπό τό παράδειγμα τοῦ Ἁγίου Νικολάου, πού εἶναι ὁ προστάτης κάθε κατατρεγμένου καί πτωχοῦ».

700 δέματα τά Χριστούγεννα σε ἀπόρους!

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΔΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ:

1 kgr. Ζάχαρη, 1 kgr. Άλευρο, 1 kgr. Ρύζι, 1 kgr. Ζυμαρικά,
1 kgr. Κριθαράκι, 1 kgr. "Οσπρια, 1 lt. Γάλα μακρᾶς διαρκείας, 1 lt. Λάδι,
1 Ντοματοπελτέ, 1 Κοτόπουλο.

Πρόσφερε κι έσύ ένα δέμα ἀγάπης γιά τό συνάνθρωπό σου:

- Στούς Ίερούς Ναούς της Ιερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος
  - Στό Πνευματικό Κέντρο της Ι.Μ. Δημητριάδος (Κ. Καρτάλη & Άνθ. Γαζῆ)
  - Μέ κατάθεση στό Γενικό Φιλόπτωχο Ταμείο της Ι.Μ. Δημητριάδος

IBAN: GR 0701102020000020229608771

Άρ. Λογ.: 202/296087-71 (Εθνική Τράπεζα)

"...Μέσα στὸ σπήλαιο ἀρχίζει ἡ ἐνανθρώπηση τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν ταπείνωση, καὶ μέσα στὸ σπήλαιο τοῦ Παναγίου Τάφου καταλήγει ὡς «Ἀκρα Ταπείνωση»..."

«'Εν σπηλαίῳ ἔρχεται...»

HΈκκλησία ἑορτάζει τὸ μεγάλο γεγονός τῆς ἐνανθρωπό-
σεως τοῦ Θείου Λόγου, τὴν «ἐν σαρκὶ» φανέρωσην τοῦ
Θεοῦ. «Ολος ὁ χριστιανικὸς κόσμος, σὲ Ἀνατολὴν καὶ
Δύσιν, ἑορτάζει τὴν γέννησην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ ποὺ
ἔγινε ἀνθρώπος γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ γέννηση τοῦ
Σωτῆρος, σύμφωνα μὲ τὸν ἀγγελικὸ ὅμνο, εἶναι ὁ δόξα τοῦ Θεοῦ
στὸν οὐρανὸν καὶ ἡ εἰρήνη τῶν ἀνθρώπων στὴ γῆ. Δεῦτε, λοιπὸν,
«ἴδωμεν ποὺ ἐγεννήθη ὁ Χριστός». Ὁ ἀστέρας μᾶς καθιδηγεῖ
στὸν Βηθλεέμ, σὲ ἔνα σπίλαιο, γιὰ νὰ τὸν προσκυνήσουμε καὶ
νὰ τὸν δοῦμε ἀνακλιμένο στὴν φάτνη τῶν ἀλόγων, αὐτὸν ποὺ
κρατᾶ τὰ πάντα μὲ τὸν λόγο Του.

Γιατί, ἄραγε, γεννήθηκε ὁ Χριστὸς στὸ σπίλαιο τῆς Βηθλεὲμ καὶ γιατί ἀνακλίθηκε στὸν φάτνη; Ὁντως δὲν ὑπῆρχε κανένα κατάλυμα, οὔτε ἔνας μικρὸς τόπος γιὰ νὰ γεννηθεῖ; Δύο ἐρωτήματα ποὺ ἔχουν μυστικὸ βάθος καὶ κρύβουν μεγάλα νοήματα. Δὲν πρόκειται γιὰ σύμπτωση, ἀλλὰ γιὰ σύγκρουση τῶν δύο κόσμων, τοῦ κόσμου τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ κόσμου τοῦ φωτὸς ποὺ χάραζε.

Τὸ σπίλαιο εἶναι ἔνας στάβλος σκοτεινός, βρώμικος καὶ ὑγρός, ποὺ προσέφερε ἡ γῆ, ὥστε νὰ γίνει ὁ φιλόξενος τόπος γιὰ νὰ γεννηθεῖ ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὴν ἀειπάρθενο Μαρία, μὲ μοναδικοὺς μάρτυρες τὰ ἄλογα ζῶα καὶ τὸν Ἰωσήφ τὸν μνήστορα. Τοῦτο τὸ σπίλαιο ἡ γῆ «τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει» καὶ ἀφ' ἐνὸς μὲν φανερώνει σὲ μᾶς τὴν κατάσταση στὴν ὄποια βρισκόταν ὁ πρὸ Χριστοῦ κόσμος, ὁ ὄποιος ζούσε στὸ σκοτάδι τῆς ἄγνοιας τοῦ Θεοῦ, τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ἀμαρτίας. Ἀφ' ἐτέρου δὲ συνδέεται συμβολικὰ μὲ τὸν "Ἄδην ποὺ κρατᾷ ἀπ' αἰώνων τὶς ψυχὲς δέσμιες στὸ σκοτάδι. Μέσα, λοιπόν, σὲ αὐτὸ τὸ πνευματικὸ σκότοις τῆς ἐποχῆς, ἀνατέλλει ὁ "Ηλιος τῆς δικαιοσύνης ποὺ μὲ τὴν Ἀνάστασή Του θὰ διώξει τὸ σκοτάδι καὶ θὰ γεμίσει

τὰ πάντα μὲ τὸ λυτρωτικό, χαρούμενο φῶς. Ἡλ-
θε στὸ σπίλαιο γιὰ νὰ μπορεῖ ἔκτοτε νὰ ἔρχεται συνεχῶς καὶ
ἀδιαλείπτως πρὸς ἐμᾶς. Ἐρχεται μέσα ἀπὸ τὸ σπίλαιο πρὸς συ-
νάντηση μὲ τὸν ἄνθρωπο καὶ φάγνει κατάλυμα μέσα στὸν καρ-
διὰ τοῦ πεπτωκότος ἄνθρώπου. Τί καὶ ἂν ὁ καρδιὰ τοῦ ταλαιπω-
ρημένου ἄνθρώπου ὅμοιάζει σὰν τὸ σκοτεινὸ καὶ βρώμικο σπί-
λαιο! Ἔκεινος μπορεῖ ἐκεῖ μέσα νὰ γεννηθεῖ μυστικὰ καὶ νὰ ἀνα-
γεννήσει-ἀνακαίνισει τὸν ἄνθρωπο πνευματικά.

⁷ Ἀπὸ τὴν ἄλλην πλευρὰ βλέπουμε τὸν λυτρωτὴν κόσμον νὰ τίθεται στὴν φάτνη τῶν ἀλόγων. Ἡ φάτνη εἶναι ἔνα ζύλινο ἀντικείμενο μὲ βαθὺ κοίλωμα, ὅπου τοποθετοῦσαν οἱ ἄνθρωποι τὴν τροφὴν τῶν ζώων. Γί' αὐτὸ θέτει ἡ Πλαναγία τὸν Χριστὸν ἐκεῖ, γιὰ νὰ γίνει ἡ τροφὴ ὅχι τῶν ἀλόγων ζώων ἀλλὰ τοῦ ἀποκτηνωθέντος ἀνθρώπου. Γιὰ νὰ θρέψει ὅλους τοὺς πιστοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ φθορὰ τοὺς ἔκανε νὰ ὁμοιάζουν μὲ τὰ ἄλογα κτήνη, ὅχι πλέον μὲ κόρτο, ἀλλὰ μὲ τὸν οὐράνιον Ἀρτο, τὸ ἴδιο τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα Του. Συμβολικά, ὅμως, προεικονίζει τὴν κατάθεσην τοῦ ἀκράντου σώματός Του στὸν τάφο, γιὰ νὰ δοῦμε ἐμεῖς «τὴν ζωὴν ἐν τάφῳ κειμένην, ἵνα τοὺς ἐν τάφοις κειμένους ζωοποιήσῃ».

Μέσα στὸ σπίλαιο ἀρχίζει, μὲ τὴν ταπείνωση, ἡ ἐνανθρώπι-
ση τοῦ Θεοῦ καὶ μέσα στὸ σπίλαιο τοῦ Παναγίου Τάφου κατα-
λήγει ὡς «Ἄκρα Ταπείνωση». Ὁ Χριστός, μέσα ἀπὸ αὐτά, πε-
ρίτρανα μᾶς διδάσκει ὅτι μὲ ὅπλο τὴν ἀρετὴν ταπείνωσης ὁ
ἄνθρωπος σώζεται «συντόμως» (Ψαλμ. ριδ', 6). Στὴν πορεία τῆς
αὐθεντικῆς πνευματικῆς ζωῆς προηγεῖται ἡ ταπείνωση καὶ ἀκο-
λουθοῦν τὰ ἔργα.

„Αλλωστε, πρὶν τὸ λυτρωτικό Του ἔργο στὸ σπίλαιο καὶ στὴν φάτνη στερήθηκε, ώς ἄνθρωπος, τὸ καθαρὸ καὶ ζεστὸ δωμάτιο, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄνεσιν ἐνὸς παιδικοῦ κρεβατιοῦ καὶ μιᾶς κούνιας, γιὰ νὰ μᾶς δεῖξει ἔμπρακτα τὴν ταπείνωσην. Γ’ αὐτὸ μένει ἐκστατικὸς ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος λέγοντας: «Τί ταπεινότερον σπηλαίου, τί εὔτελέστερον φάτνης».

Καὶ σήμερα ἀναζητᾶ μέσα στὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων κατάλυμα, ἀλλὰ αυτές ἔχουν καταληφθεῖ ἀπὸ πλῆθος ἐπισκεπτῶν.

Είναι γεμάτες ἀπὸ σκέψεις, ἐπιθυμίες, ἀδυναμίες καὶ φροντίδες τῆς ματαιότητας τοῦ κόσμου τούτου. Μπορεῖ νὰ μὴν περιφρονηθεῖ, μπο-

ρεῖ φαινομενικά νὰ τοῦ ἐτοιμά-
ζουμε τὴν φάτνη τῆς καρδιᾶς
μας, ὅμως, στὸν πραγματι-
κόπτα, δὲν ὑπάρχει οὕτε
ἐλάχιστος τόπος γιὰ
τὸν Χριστό καὶ τὸ
Εὐαγγέλιο Του. Γιὰ νὰ
τὸν προσκαλέσουμε θὰ
πρέπει πρῶτον νὰ κενώ-
σουμε πλήρως τὸ κατά-
λυμά μας, ὥστε νὰ ἔρθει
καὶ νὰ τὸ καταλάβει ὁ λό-
κληρο ὁ Ἰησοῦς. Μόνο
τότε θὰ ἐγκαινιάσει τὸν
νέο τρόπο ὑπάρξεως τοῦ
ἀνθρώπου, ἀφοῦ ἔρχε-
ται μέσα μας, «ἴνα οἱ
ἄνθρωποι ζωὴν ἔχωσι καὶ
περισσὸν ἔχωσι» (Ἰω. 10,
10). Μὴ μείνουμε στὸν πλα-

σματικὴ εἰκόνα τῶν Χριστουγέννων, ποὺ οἱ ἐμπορικὲς συναλλαγὲς ἐπιβάλλουν καὶ τὸ ρεῦμα τῆς ἐποχῆς μᾶς παρασέρνει, οὕτε πάλι στὶς γεμάτες ἀπὸ ἀμφιβολίες σκέψεις σὰν τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ μνήστορος.

“Οοι θέλουμε δύντας νὰ βρισκόμαστε μέσα στὸ σπίλαιο καὶ κοντύτερα στὴν φάτνη, παρὰ στὰ ἀμαρτωλὰ σκηνώματα τῶν παλατιῶν τοῦ Ἡρώδη, ἃς προσπαθήσουμε νὰ ζήσουμε τὴν ἔορτὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ τὴν ὑπόλοιπη ζωὴν μας μὲ τέτοιο τρόπο ποὺ δὲν θὰ περιορίζεται μόνο στὴν περίοδο τοῦ Δωδεκαμέρου. Ἔτισι, ἂν κάποιος ρωτήσει γιὰ τὸ ἀστέρι τῶν μάγων, ποῦ θὰ τὸ βρεῖ γιὰ νὰ τὸ δύνησει στὸ σπίλαιο καὶ στὴν φάτνη, δὲν θὰ χρειαστεῖ νὰ ψάξει ἀλλοῦ, διότι θὰ τὸ παρατηρήσει στὴν δικῇ μας πορείᾳ καὶ θὰ πορευθεῖ καὶ αὐτὸς στὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν.

Ο έντονη γεννηθείς καὶ ἐν φάτνῃ ἀνακλιθείς διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεός ἡμῶν βρίσκεται ἐπί γῆς. Αὐτὸς μᾶς εἶπε: «οὐκ ἔάσω ύμᾶς ὄρφανούς» (Ιω 14, 18). Ήτοι οὐδέποτε θα πάρεται από την ζωή τους οι πιστοί, οι οποίοι έχουν θέληση να παρακαλούνται από τον Ιησού Χριστό για την ζωή τους μετά την θάνατο. Ο Ιησούς διαβεβαιώνει ότι οι πιστοί θα πάρουν την ζωή τους μετά την θάνατο, η οποία θα είναι η ζωή της αιώνων.